

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Кафедра професійно-педагогічної, спеціальної освіти,
андрагогіки та управління

Олена Березюк
Олена Мірошниченко
Аліна Велика

**Методичні рекомендації до організації та проходження
виробничої (педагогічної) практики**
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) та
спеціальності 014.028 Середня освіта (Польська мова і зарубіжна література в
зкладах освіти)

УДК 378
ББК 74.58

Рекомендовано до друку Вченою радою Житомирського державного університету імені Івана Франка (протокол № 5 від 29 березня 2024 року)

Рецензенти:

Алексєєва Світлана – доктор педагогічних наук, провідний науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України;

Косигіна Олена – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки й андрагогіки КЗ «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» ЖОР;

Баишманівський Олексій – кандидат педагогічних наук, доцент, директор Інституту філології та журналістики Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Методичні рекомендації до організації та проходження виробничої (педагогічної) практики для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) та спеціальності 014.028 Середня освіта (Польська мова і зарубіжна література в закладах освіти) (Укладачі Олена Березюк, Олена Мірошніченко, Аліна Велика). Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2024. 80 с.

В методичних рекомендаціях розглядаються важливі для сучасної вищої школи та педагогічної науки проблеми організації та проведення виробничої (педагогічної) практики бакалаврів в середній школі. Мета посібника - допомогти здобувачу, майбутньому педагогу в освоєнні вимог до проходження практики, запропоновано модель її організації. Посібник містить матеріали для виконання завдань здобувачами проблемного та творчого характеру та ін.

Посібник рекомендовано здобувачам педагогічних спеціальностей, вчителям, керівникам шкіл, викладачам педагогічних дисциплін та іншим категоріям освітян.

ЗМІСТ	3
ВСТУП	4
1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ (ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ГУМАНІТАРНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ	7
1.1. Загальні положення щодо організації виробничої (педагогічної) практики.....	7
1.2. Формування вмінь здобувача вищої освіти під час проходження практики.....	9
2. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВНОЇ РОБОТИ	13
2.1. Уміння організувати виховну роботу при проходженні виробничої (педагогічної) практики.....	13
2.2. Мотиваційний компонент готовності до проходження практики.....	15
3. МОДЕЛЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ (ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ	18
3.1. Складові моделі педагогічної практики.....	19
3.2. Обов'язки здобувачів щодо проходження виробничої (педагогічної) практики.....	20
4. РОБОЧА ПРОГРАМА З ВИРОБНИЧОЇ (ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ 4 КУРСУ	22
5. ЗРАЗОК ОФОМЛЕННЯ ЗВІТУ З ПРАКТИКИ	32
ЛІТЕРАТУРА	49
ДОДАТКИ	52
Додаток А. Індивідуальна програма саморозвитку студента у період педагогічної практики (схема).....	52
Додаток Б. Завдання для розвитку педагогічних умінь	53
Додаток В. Узагальнена характеристика педагогічної діяльності, складена здобувачем на основі самооцінки (схема).....	61
Додаток Г. Характеристика педагогічної діяльності студента, укладена викладачем кафедри професійно-педагогічної, спеціальної освіти, андрагогіки та управління (схема).....	62
Додаток Д. Завдання для неперервної педагогічної практики для здобувачів II та III курсів денної форми навчання.....	63
Додаток Е. Приклад інтерв'ю з вчителем-предметником.....	75

ВСТУП

Аналіз організації виробничої (педагогічної) практики, яка відбувається в вищих педагогічних закладах України, показує, що зміни, характерні для освітнього процесу щодо контролю та оцінки результатів освітньої діяльності, не могли не призвести до певних змін у поглядах підготовки здобувачів вищої освіти до проходження практики. Це проявилось в оновленні організації змісту педагогічної діяльності здобувачів педагогічної освіти у зв'язку з інноваціями сьогодення. Здобувачі, при проходженні виробничої (педагогічної) практики в школах, долучаються до тих змін, які з'являються при виконанні обов'язків класного керівника, вихователя, вчителя-предметника.

В організації виробничої (педагогічної) практики значна увага приділяється особистісно-зорієнтованому підходу, який передбачає вільний вибір здобувачами залікових тем уроків для їх проведення в закладах освіти, в реалізації своїх знань, здібностей, особистого досвіду в педагогічній діяльності та інше, що сприяє підвищенню ефективності практичної підготовки майбутніх вчителів. Поряд зі змінами слід відмітити і такі напрями педагогічної діяльності, як проведення діагностики і наукових досліджень, які займають провідне місце серед завдань вчителя. Відповідно і сформоване вміння, відношення студентів до цього, також є предметом педагогічної практики.

Виробнича (педагогічн) практика в середніх освітніх закладах повинна не лише забезпечити формування системи педагогічних знань, але й формування та розвиток професійних та особистісних якостей вчителя. Як правило, в результаті проходження практики у здобувача з'являється нова позиція, що характеризується впевненістю у тому, що вибір професії був правильний, сформовано професійним компонентом світосприйняття, появою цілей і потреб, пов'язаних з вдосконаленням своєї професійної компетенції. Крім того, велику увагу потрібно приділяти розвитку психологічних якостей та властивостей особистості, які мають важливе значення для майбутнього фахівця педагогічної діяльності. До таких властивостей, перш за все, відносимо володіння педагогічною рефлексією, бо саме це відрізняє професію педагога від будь-якої іншої, педагогічне мислення, що характеризується гнучкістю, системністю, оперативністю, креативністю та іншими якостями, розвитку емоційної сфери особистості вчителя та інше.

Спираючись на ті підходи, які склалися у практиці вищих навчальних закладів до організації виробничої (педагогічної) практики, на сучасні інноваційні процеси освіти, ми пропонуємо ідею про те, що виробнича (педагогічна) практика в середніх навчальних закладах є цілісним процесом і повинна сприяти саморозвитку здобувача вищої освіти, розвитку його психічних і особистісних професійних якостей та властивостей.

Тому наші методичні рекомендації включають наступні положення та завдання:

- 1) виробнича (педагогічна) практика являє собою цілісний процес;
- 2) основна функція виробничої (педагогічної) практики – розвивальна, адже розвиток здобувача вищої освіти є пріоритетним по відношенню до цілей навчання та виховання;
- 3) оскільки основна ціль педагогічної практики – забезпечити формування та розвиток педагогічних умінь майбутніх вчителів та професійно значущих якостей і властивостей особистості, необхідно орієнтувати здобувачів на досягнення певних рівнів в розвитку педагогічних умінь. Це дасть змогу забезпечити самоконтроль і самооцінку студентів у процесі організації педагогічної діяльності;
- 4) уроки та інші форми навчально-виховної роботи як компоненти виробничої (педагогічної) практики починають виступати не як цілі, а як педагогічні засоби розвитку професійних умінь, психологічних і особистих властивостей та якостей;
- 5) посилення самостійної роботи здобувача щодо розвитку педагогічних умінь (як одна із найважливіших умов практики) передбачає не лише самоконтроль і самооцінку своїх дій, але й самодіагностику, самоаналіз досягнутих результатів, що сприяє формуванню та розвитку в майбутніх педагогах таких професійних якостей, як педагогічне мислення, педагогічна рефлексія, мотивація в майбутній професійній діяльності та інше;
- б) організація виробничої (педагогічної) практики передбачає укладання та реалізації кожним студентом індивідуальної програми саморозвитку.

Наведені положення, на нашу думку, виражають науковий погляд на організацію виробничої (педагогічної) практики і сприяють перебудові (зміні) в підсвідомості передусім викладачів вищого навчального закладу, які повинні не лише аналізувати й оцінювати уроки, позакласні заходи, педагогічні щоденники та інші звітні матеріали. Цей підхід потребує оперування певною номенклатурою педагогічних умінь, звернення до рівня розвитку умінь як критеріїв оцінки. А це, звичайно, незвично і тому спочатку може викликати незадоволення. Однак, відповідно до стандарту вищої педагогічної освіти, на кожному етапі виробничої (педагогічної) практики необхідно робити акцент саме на формуванні вмінь та чіткій характеристиці досягнутого студентом рівня розвитку педагогічної діяльності в цілому і рівня розвитку окремих груп педагогічних умінь (дидактичних, виховних, дослідницьких та інших).

Мета даного навчально-методичного видання – допомогти здобувачам вищої освіти та викладачам педагогічних кафедр підготуватись та організувати виробничу (педагогічну) практику з найбільшою ефективністю.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

1.1. Загальні положення щодо організації виробничої (педагогічної) практики

Організація виробничої практики майбутніх вчителів повинна спиратися, перш за все, на такі наукові положення, як цілісний і діяльнісний підходи (хоч це не виключає і опори на особистісний підхід). З позиції цілісного підходу, формування всієї сукупності системи педагогічних умінь, властивостей і якостей особистості педагога можливе тільки в цілісному процесі. Педагогічна практика не повинна в цьому розумінні становити виключення, вона повинна мати всі відповідні цілісному навчально-виховному процесу якості та функції.

Виходячи із сутності змістового компоненту процесу навчання, педагогічна практика характеризується інтегрованістю, взаємозв'язком усіх процесуальних компонентів, їх координованістю, досконалістю, що забезпечує її високий рівень розвитку, організації та функціонування.

Цілісність педагогічної практики полягає в підпорядкованості всіх її частин, етапів, компонентів, функцій загальної мети, розвитку індивідуальних особливостей особистості студента як майбутнього вчителя, вдосконаленню педагогічної компетентності як інтегрального показника підготовки майбутнього фахівця.

Навчально-виховний процес, як відомо, характеризується певними протиріччями, тобто основною рушійною силою розвитку є проблемний характер навчання та виховання.

У педагогічній діяльності студента під час проходження практики виникає певна кількість протиріч у зв'язку з недостатнім у його досвіді деяких знань, у зв'язку з несформованістю його необхідних особистісних якостей та інше. Тому потрібно створити сприятливі умови для розвитку майбутнього спеціаліста.

Цілісність педагогічного процесу відрізняється тим, що протиріччя є ієрархічними, являють певну систему, яка підпорядковується конкретним педагогічним завданням. Це стає можливим, якщо складається єдність та контроль між усіма циклами дисциплін, складом та формами діяльності і, нарешті, між психологічними особливостями особистості студента.

Як показує досвід, така єдність в педагогічній практиці повинна передбачати комплексний професійний розвиток здобувача вищої освіти. Тому, щоб забезпечити це, необхідно визначити або систему цілей, або інтегруючу ціль, досягти єдності між цілями та всіма засобами їх досягнення, а також передбачити систему суперечливих педагогічних ситуацій для кожного студента, які можуть бути при проходженні практики.

Ще однією властивістю цілісного процесу є його інтегративний характер, що проявляється в комплексній дії на особистість. Це можливо, якщо протиріччя, що виникають в процесі педагогічної діяльності здобувача під час проходження практики, вимагають від нього прояву психолого-педагогічних зусиль зусиль для того, чим студент ще не оволодів, реалізації поки що непотрібних психічних процесів, станів та інше. Суперечливі ситуації виникають, як правило, при розв'язанні певних проблем. Тому організаторам педагогічної практики потрібно підготувати зразки найрізноманітніших професійно-педагогічних завдань, спрямованих на розвиток усіх психологічних і індивідуальних якостей студента в процесі його педагогічної діяльності. Тут важливо забезпечити не окремі елементи педагогічної діяльності, (хоча на початковому етапі без нього не обійтись), а ситуації в цілому.

Основною складовою педагогічної практики є навчально-виховна діяльність, в якій, з позиції діяльнісного підходу, основними структурними одиницями є: початковий етап, ціль, засіб, умови, результат.

Початковий (вихідний) стан як компонент педагогічної діяльності студентів - це комплекс характеристик, які виражають готовність самостійно виконувати професійні дії та їх прояв, а також формування професійних якостей особистості.

Сюди входять наступні характерні особливості:

- 1) рівень володіння психолого-педагогічними, загальнонауковими і методичними знаннями і вміннями;
- 2) рівень сформованості педагогічних умінь;
- 3) рівень розвитку мотивації у сфері педагогічної діяльності;
- 4) рівень розвитку педагогічного мислення (таких його властивостей, як гнучкість, оперативність, мобільність, системність, креативність, самостійність);
- 5) рівень сформованості самоаналізу та самооцінки як компонентів педагогічної діяльності та рівень інтелектуальної діяльності.

Розглянемо певні особливості більш детально.

1. До початку проведення педагогічної практики в середніх навчальних закладах здобувачі повинні опанувати необхідний об'єм **знань та вмінь з педагогіки і психології**, а також деякі методики викладання, що складають окреслену теоретичну базу майбутньої педагогічної діяльності. Досвід показує, що не завжди добре засвоєні теоретичні знання так само добре можуть бути реалізовані на практиці. За словами К. Д. Ушинського: «...метод викладання можливо вивчити з книг чи зі слів викладача, але здобути навички використання цього методу можна лише в процесі довготривалої практики...».

Перш ніж приступати до педагогічної практики, важливо скласти чітке

уявлення про готовність здобувача до неї. І тут, у першу чергу, потрібно з'ясувати теоретичну готовність студента, тобто наявність психолого-педагогічних та методичних знань. Навряд чи є сенс говорити про те, що здобувач, який не оволодів теорією своєї професії, не може бути допущений до проходження педагогічної практики.

Загальне уявлення можна отримати з документації, яка відображає результати екзаменів та заліків. Більш точна характеристика повинна передбачати інформацію про позитивні та негативні сторони засвоєних знань та вмінь з кожного предмету (чи циклу дисциплін). На основі типових явищ (кожен викладач може сказати, питання навчальної програми зазвичай засвоюються легко та всіма, а які – важко сприймаються і недостатньо свідомо засвоюються багатьма, а які взагалі не засвоюються деякими студентами) можна умовно диференціювати студентів за рівнем їх теоретичної підготовки. Це буде в деякій мірі сприяти більш продуманій, усвідомленій допомозі з боку викладачів у розробці індивідуальної програми кожним студентом, передбачати в ній, при необхідності, додаткову роботу по самовдосконаленню своєї теоретичної бази.

Цілком реально використовувати один із рівневих підходів до визначення теоретичної підготовки студентів, наприклад, за В. П. Беспальком (перший рівень – пізнання, другий рівень – репродукція, третій рівень - застосування знань за зразком, четвертий рівень – застосування знань у незнайомій ситуації, п'ятий рівень – творче застосування знань). Кожен здобувач може й сам, як майбутній вчитель, потренуватися у використанні даних чи інших рівнів і здійснювати самодіагностику.

1.2. Формування вмінь здобувача вищої освіти під час проходження практики

Сучасний педагог повинен володіти певними компетенціями, які складають основу його педагогічної компетентності.

До *педагогічних вмінь* відносяться такі вміння, які дозволяють здійснювати професійну діяльність. Уявлення про педагогічну діяльність постійно уточнюються, що обумовлено інноваційними процесами. У зв'язку з цим, уточнюється склад педагогічних умінь. Класичним є структурний підхід до вияву цих умінь, зорієнтований на такі групи, як гностичні, проєктні, конструктивні, організаторські та комунікативні. Останнім часом враховують педагогічну діагностику, дослідження наукових проблем, що призвело до розширення складу вмінь.

Розглянемо детальніше *дидактичні вміння* при організації та проведенні педагогічної практики.

Група діагностичних вмінь:

- вміння вивчати навчальні, інтелектуальні можливості учнів педагогічними засобами (аналізувати письмові, практичні роботи й усні відповіді дітей, визначати рівень навчання, розвитку та вихованості, рівень відношення до різних навчальних предметів, до різних форм роботи на заняттях, до навчання в цілому, ступінь виявлення окремими учнями і класом емоцій, волі, рефлексії, самооцінки в навчально-виховному процесі);

- вміння вивчати програмні та навчально-методичні матеріали (визначати провідні ідеї, концепції, наукові підходи, глобальні цілі та завдання вивчення конкретної дисципліни, розділу, теми; визначати певні компетенції, знаходити критерії оцінки результатів вивчення навчальної дисципліни того чи іншого рівня освіти; визначати основні елементи знань (поняття, теорії, закономірності, факти та ін.) і предметні вміння в рамках навчального курсу, розділу, теми; визначати основні форми навчальної інформації у науковій літературі (тексти, ілюстрації, питання, заклання, зразки виконання навчальних дій та ін.); аналізувати сучасні освітні технології та визначати їх реальне застосування в конкретних умовах);

- вміння вивчати особистісні педагогічні можливості (користуватися діагностичними тестами, рефлексувати, визначати позитивні та негативні сторони особистісної педагогічної діяльності - особливу увагу приділяти виявленню у себе комунікативних і організаторських умінь, здібностей до фасилітації, давати самооцінку тощо);

- вміння аналізувати урок або іншу форму навчального заняття (проводити самоаналіз і аналіз уроків своїх колег, користуватися різними видами аналізу);

- вміння обґрунтувати свій вибір навчальної інформації, методів і форм навчання та ін.;

- вміння пояснити свої дії під час навчального заняття;

- вміння оцінити хід і результати навчальної діяльності (проаналізувати чи прокоментувати відповідь учня, визначити помилки в навчальній діяльності та її результатах, застосувати критерії оцінювання).

Група проєктувальних умінь:

- уміння визначати та сформулювати цілі своєї діяльності: 1) у відношенні до уроку (цілі навчання, цілі виховання, цілі розвитку); 2) у відношенні до окремих етапів і аспектів навчального заняття (завдання й цілі самостійної роботи, цілі практичної роботи і ін.);

- уміння визначити логіку та послідовність роботи над новим навчальним матеріалом;

- уміння пов'язувати способи роботи з навчальний матеріалом і типовими

труднощами учнів;

- уміння продумати можливі варіанти запитань до учнів для включення їх до самостійної навчально-пізнавальної діяльності на уроці;
- уміння передбачати заздалегідь контрольні мікроетапи уроку;
- вміння продумати методичну структуру уроку, різні її варіанти для одного і того ж навчального заняття;
- уміння визначити можливі педагогічні завдання уроку, а також ті завдання, які їм відповідають;
- уміння передбачити типові помилки й недоліки в роботі учнів;
- уміння заздалегідь підготуватися до застосування різних підходів при поясненні нового матеріалу.

Група конструктивних умінь:

- уміння підбирати готову навчальну інформацію (тексти, ілюстрації, схеми, таблиці, запитання завдання до навчального матеріалу);
- уміння створювати свої варіанти навчальної інформації;
- уміння розробляти, створювати наочні і дидактичні посібники, презентації, методичні рекомендації;
- уміння обирати методи і прийоми навчання, форми і спеціальні засоби навчання для різних видів початкового заняття;
- уміння розробляти контрольні тексти (формулювати запитання, завдання, задачі, приклади, вправи, тести);
- уміння складати опорні конспекти (для себе і для учнів).

Група організаторських умінь:

- уміння ставити перед учнями дисциплінарні вимоги;
- уміння ставити перед учнями цілі майбутньої роботи, створювати цільові установки, визначати навчальні завдання;
- уміння створювати ситуацію, яка б стимулювала учнів до самостійної побудови завдань;
- уміння забезпечити увагу учнів;
- уміння вибрати й застосувати прийоми мнемонічної діяльності учнів;
- уміння забезпечити умови для успішної самостійної навчально-пізнавальної діяльності учнів (обладнання, різноманітна за змістом, формою і об'ємом допомога, чистота і порядок в класі та ін.);
- уміння організувати групову та інші форми роботи учнів на уроці;
- уміння організувати дискусію;
- уміння організувати й провести дидактичну гру;
- уміння проінструктувати учнів у зв'язку з виконанням практичного завдання;
- уміння оцінити відповіді учнів (дати якісну словесну характеристику,

поставити відмітку, прокоментувати оцінки та ін.);

- уміння стимулювати учнів до постановки ними питань, доповнень, виправлень, зауважень, тощо;

- уміння організувати взаємодопомогу серед учнів, організувати взаємний контроль виконаної роботи;

- уміння розподілити завдання серед учнів;

- уміння об'єднати дітей в групи для виконання навчальних завдань;

- уміння спільно з учнями скласти план повної роботи;

- уміння своєчасно внести корективи до наміченого плану навчального заняття залежно від ситуації, що склалася;

- уміння організувати екскурсію з певного навчального предмету;

- уміння організувати позакласну роботу з фахового предмету;

- уміння організувати батьків школярів для надання допомоги своїм дітям у виконанні навчальних завдань.

Група комунікативних умінь:

- уміння повідомити інформацію;

- уміння вислухати відповідь учня;

- володіння прийомами атракції;

- уміння попередити конфлікт;

- уміння вирішити конфліктну ситуацію;

- уміння визначити настрій дитини, змінити його (поліпшити);

- уміння забезпечити фасилітацію (виразити власну позицію, упевненість у можливостях учнів та ін.);

- уміння встановити сприятливі взаємини серед дітей;

- уміння створити ситуацію успіху;

- уміння тактовно реагувати на відповіді учнів, коментувати їх, використовувати для вирішення педагогічних завдань;

- уміння реагувати на емоції учнів, на прояв стосунків між ними;

- уміння використовувати вислови учнів (що, здавалося б, не мають відношення до теми заняття) педагогічних цілях;

- уміння реагувати на помилки у відповідях учнів.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВНОЇ РОБОТИ

2.1. Уміння організувати виховну роботу при проходженні виробничої (педагогічної) практики

Група гностичних, конструктивних і комунікативних умінь:

- орієнтуватися в навчальній ситуації, відбирати з неї необхідне для своєї діяльності, спостерігати й розуміти учнів, їх внутрішній стан, диференціювати, визначати наявність й характер домінанти (з метою виявлення виявлення у школярів вихованості), усвідомлювати й контролювати свій фізичний і психічний стан, регулювати свою поведінку.

Група організаторських умінь:

- уміння визначити та здійснювати контроль за ходом виконання певних завдань, оцінювати результати своєї діяльності, вносити до неї корективи.

Враховуючи типову структуру організації позакласного заходу, виділяють уміння визначати систему інтересів і нахилів школярів, планування виховних заходів, визначення основних цілей виховного процесу залежно від характеру педагогічної ситуації, виділення поточних педагогічних завдань, вивчення і моделювання педагогічної ситуації, конкретизування педагогічного завдання в поетапні й оперативні, гнучке перебудування педагогічних цілей й завдань у відповідності до зміни педагогічної ситуації, передбачення близьких й віддалених результатів вирішення педагогічних завдань, підбір оптимальної системи змістових елементів виховного заходу, оптимальної системи методів і форм взаємодії залежно від поставленої мети.

Аналіз організації педагогічної практики показує, що уміння різняться не лише за функціями, але і за об'ємом дій - більшість є комплексними. Тому рівневий підхід до контролю і оцінки результатів діяльності займає усе міцніше і ширше місце в практиці підготовки фахівців. Одне із завдань, які стоять перед організацією педагогічної практики, повинно полягати в діагностиці досягнутих кожним студентом рівнів розвитку професійних умінь. Відповідно організатори педагогічної практики повинні розробити методіку діагностики професійних вмінь (підібрати діагностичні засоби, намітити етапи вимірів, продумати єдині вимоги для контролю для викладачів різних дисциплін та ін.).

Рівневий підхід до виявлення професійних умінь досить широко представлений у науковій літературі. При цьому вчені використовують різні ознаки, по мірі прояву яких, складають ту чи іншу кількість рівнів розвитку умінь. Важливим є, на наш погляд, те, що ознаки повинні відображати сучасне уявлення про педагогічну діяльність, а з іншого боку, бути досить простими для свого виявлення. Разом з цим необхідно, щоб методики були доступними для

студентів, при проведенні самодіагностики.

Можна виділити такі рівні розвитку умінь.

Варіант 1.

1 рівень – студент не володіє професійними вміннями;

2 рівень – студент діє в ситуації невпевнено, за допомогою наставника;

3 рівень – студент діє в ситуації правильно, упевнено й самостійно.

Варіант 2.

1 рівень – емпіричний (дії в організації педагогічного процесу недостатньо усвідомлені/ виконуються без опори на теоретичні знання, методом проб і помилок);

2 рівень – свідомий (дії здійснюються з урахуванням конкретних навчально-виховних завдань, що стоять перед учнями, і конкретних умов їх реалізації);

3 рівень – творчий (передбачає наукове обґрунтування, аналіз і узагальнення практичної роботи з позиції педагогічної теорії).

Варіант 3.

1 рівень (нульовий) – студент не володіє дидактичними вміннями, інтуїтивно намагається здійснити професійні дії, але безуспішно;

2 рівень (репродуктивний) – студент свідомо прагне застосувати знання на практиці, допускає помилки й недоліки, які свідчать про відсутність системності й гнучкості педагогічного мислення, в цілому діє на основі прикладів і зразків;

3 рівень (продуктивний) – студент проявляє самостійність у виборі і здійсненні професійних дій на основі теоретичних знань і практичних зразків, в цілому успішно справляється з основними професійними діями;

4 рівень (творчий) – студент прагне здійснювати професійну діяльність на основі власних моделей, може науково обґрунтувати свої дії, демонструє вільне володіння дидактичними вміннями, моделюванням педагогічних ситуацій.

1.4. Мотиваційний компонент готовності до проходження практики

Мотиваційний компонент готовності студента до педагогічної практики є одним з найважливіших компонентів.

Структура даного компонента досить складна. Теоретично, мотивація включає різні цілі, мотиви, потреби. Практика показує, що у студентів мотивація професійної діяльності, як правило, відрізняється від мотивації навчальної діяльності за рахунок, перш за все, більш вираженого бажання перевірити себе в ролі вчителя, зайняти його позицію. Якщо в навчальній діяльності студентів з'являються потреби щодо опанування знання і наочних умінь, мотиви досягнення успіху в учінні, пізнавальний інтерес, прагнення

виконати необхідні завдання і т. п., то в професійній діяльності, яка представлена лише епізодичними ситуаціями (під час ділових ігор, вирішення педагогічних завдань проведення лабораторних робіт), мотивацію характеризують в основному мотиви, пов'язані з уявною професійною поведінкою (бажанням спілкуватися з дітьми, випробувати прихильність дітей до себе, прагнення передати знання дітям, грати з ними і т. п.). Важливо відзначити, що в мотивації навчальної діяльності чітко прослідковуємо такий компонент, як цілі.

Студенти досить усвідомлено формулюють як перспективні цілі (здобути вищу педагогічну освіту / досягти глибоких і міцних знань з професійного циклу дисциплін, отримати диплом з відзнакою та і п.), так і проміжні, поточні цілі (навчитися конспектувати лекційний матеріал, навчитися підбирати приклади до теоретичних положень та ін.).

У мотивації професійної діяльності цільовий компонент представлений у студентів значно слабше: навчитися вести уроки, проводити бесіди з учнями і т.п. Це пояснюється тим, що до педагогічної практики у студентів склався досить небагатий досвід з професійної діяльності (в основному розрізнений, не пов'язаний з реальною шкільною практикою). Тому перед організаторами педагогічної практики постає завдання – сформувати мотивацію професійної діяльності, визначити для студентів цілі, потреби в сфері майбутньої педагогічної діяльності.

Зразки таких цілей професійної педагогічної діяльності включають наступне:

- удосконалювати свою педагогічну майстерність;
- опанувати конкретну педагогічну технологію;
- навчитися розробляти власні варіанти програмного забезпечення предмету, що викладається;
- досягти високих результатів у навчанні;
- створити власну освітню технологію;
- реалізувати у своєму досвіді сучасні інноваційні підходи до педагогічного процесу;
- досягти визнання своїх колег;
- вивчити новаторський досвід;
- досягти повного взаєморозуміння з учнями і їх батьками;
- організувати роботу з колегами по вирішенню актуальних психолого-педагогічних проблем;
- проаналізувати власний досвід роботи з учнями (або їх батьками) і узагальнити його та ін.

Сформувати у здобувачів названі цілі в період проходження педагогічної

практики можливо, але рівень сформованості виявиться в різних студентів, звичайно, різним, через індивідуальні особливості розвитку мотиваційної й інших сфер психіки, різні умови і чинники, під вплив яких потрапляє кожен студент. Тому знову важливим виявляється проектування в індивідуальній програмі своєї практики тих цілей, до яких студент міг би надалі (як фахівець) реально прагнути, усвідомити їх важливість і значущість для себе вже зараз.

Педагогічне мислення відноситься до однієї з найважливіших й найнеобхідніших професійно значущих якостей вчителя. Характеристиками педагогічного мислення є гнучкість, системність, оперативність, мобільність, креативність, тощо. Можливість для розвитку названих якостей є в процесі теоретичної підготовки студентів під час аудиторних занять та індивідуальної роботи. Важливу роль в цьому відіграє педагогічна практика завдяки моделюванню реальних педагогічних ситуацій. Залежно від змісту ситуації від вчителя вимагається або практично миттєво прийняти рішення (проявити оперативність мислення), або змінити щось в своїх словах чи діях (проявити гнучкість мислення), або інтуїтивно, несподівано для себе знайти незвичайний хід міркувань, невідомий раніше спосіб навчання (проявити креативність мислення) і т.д.

Важливість даного напрямку під час саморозвитку студента очевидна. Тому необхідно мати уявлення про сформованість педагогічного мислення (хоча б окремих якостей) у кожного студента до проходження педагогічної практики. Один із способів визначення може полягати в наступному: у перший день практики, коли студент спостерігає за уроками інших вчителів, йому необхідно виконати завдання, яке перевірить його здібності. Наприклад, а) назвати ситуацію на уроці, в якій можливий інший спосіб вирішення педагогічної діяльності, запропонувати цей спосіб і пояснити можливість заміни (перевіряється гнучкість мислення); або б) визначити, чи пов'язані окремі етапи уроку (перевіряється системність мислення). Виконання даних завдань дозволить кожному студенту оцінити, наскільки розвинені гнучкість й системність педагогічного мислення, і власні перспективи розвитку.

Самоаналіз і самооцінка, як компоненти педагогічної діяльності, мають досить вагоме стимулююче значення. На жаль, ці компоненти найменш виражені в роботі багатьох вчителів. У кращому випадку, вчителі зазвичай називають мету уроку, навчальний матеріал, підготовлений до уроку, етапи уроку, задум або ідею уроку, методи, форми, спеціальні засоби навчання (аналогічно характеризують виховні заходи). Рідко можна почути про те, що в ході уроку вчителю довелося змінити намічений план, замінити одні засоби іншими через несподівані обставини. Досвідчений вчитель, вчитель-майстер під час аналізу своєї педагогічної діяльності прагне показати організацію

навчальної (а не педагогічної) діяльності, спрямованої на досягнення поставлених завдань уроку (аналогічно у виховній роботі). Це свідчить про високий рівень самоаналізу на основі педагогічної рефлексії - про здібності усвідомлювати необхідність і значущість своїх дій і дій учнів в єдності.

Важливо й необхідно також розвинути педагогічну рефлексію, навчитися конструювати педагогічний процес. Студентові важко судити про те, чи розвинена і в якій мірі у нього педагогічна рефлексія (далеко не кожен студент може сказати впевнено, чи розвинена у нього рефлексія як загальна здатність). Проте для перевірки цієї здатності можна запропонувати конкретне завдання: під час спостереження за уроками (у перші ж дні практики в школі) визначити, чи проявляв вчитель педагогічну рефлексію і за якими ознаками це було встановлено. До ознак прояву педагогічної рефлексії можна віднести наступні:

1) вчитель висловлює сумнів у тому, що учні його розуміють («Я бачу, що не всім зрозуміле завдання..., Сергію, ти хочеш про щось запитати...»);

2) вчитель формулює запитання, положення, думки та ін. у кількох варіантах, щоб його зрозуміли всі учні;

3) вчитель пропонує дітям проконтролювати його записи на дошці, словесні формулювання;

4) вчитель виправляє свої неправильно побудовані фрази, помилкові записи, інші і дії, розуміючи, що недопустимо демонструвати їх як приклади для наслідування;

5) вчитель просить вибачення в дитини за свою нетактовність, зрозумівши, що образив дитину;

6) вчитель виражає дітям вдячність («Сьогодні ви мене порадували своєю активністю, самостійністю... Ви мені дуже допомогли цим...»);

7) вчитель ділиться своїми спостереженнями за учнями («Щось сьогодні ви не налаштовані на мою хвилю... не всі слухають мене»);

8) вчитель під час монологу або бесіди змінює інтонацію, силу звуку, тон Голосу, реагуючи на відхилення в поведінці учнів;

9) вчитель змінює вираз обличчя, використовує міміку й пантоміміку (наприклад, під час пояснення прикладає палець до губ, закликаючи учнів до припинення розмови, що заважає, докірливо і мовчки похитує головою, дивлячись на дитину, і т.п.).

За результатами виконання цього завдання можна судити про те, чи відомі здобувачеві ознаки прояву вчителем педагогічної рефлексії і чи може він на практиці застосувати ці знання.

4. МОДЕЛЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Узагальнено організація виробничої (педагогічної) практики здобувачів вищої освіти в школі представлена у вигляді моделі. Модель включає цільовий блок (основна мета – саморозвиток студента – поділяється на три: розвиток професійної компетентності, індивідуальності і особистості студента) та змістовий блок, представлений трьома етапами практики.

Модель педагогічної практики (організаційний аспект)

Саморозвиток студента

(основна ціль)

Розвиток професійної компетентії	Розвиток індивідуальності (мислення, мотивації, рефлексії...)	Розвиток особистості (ставлення до дитини та ін.)
----------------------------------	---	---

Етапи практики

Зміст роботи

1 етап (перший тиждень)

- діагностика і самодіагностика готовності до педагогічної діяльності;
- складання студентом індивідуальної програми саморозвитку (під керівництвом викладачів);

2 етап (основний)

- виконання студентом окресленої програми (проведення, виховної роботи у позаурочний час та ін. відповідно до завдань);
- поточний аналіз своїх дій;
- консультації з викладачами;

3 етап (останній тиждень)

- самоаналіз і самооцінка результатів виконання програми студентом;
- підведення підсумків практики;
- визначення викладачами кафедр досягнутого студентом рівня педагогічної діяльності та розвитку (на основі

«педагогічного консилиуму»).

3.2. **Обов'язки здобувачів щодо проходження виробничої (педагогічної) практики**

Знання початкових рівнів розвитку, які ми розглянули вище, компонентів готовності здобувачів вищої освіти до педагогічної діяльності важливе для визначення кожним студентом своїх індивідуальних цілей практики.

Сучасне уявлення про цілі професійної підготовки майбутніх вчителів (відповідно до Держстандарту вищої педагогічної освіти) включає блок знань і умінь. Відзначимо, що формулювання цілей носять загальний характер і не відображають кількісної та якісної характеристики знань і вмінь.

В той же час, кожна навчальна дисципліна спрямована на формування системи знань і вмінь. Основна мета педагогічної практики завжди виражалась у забезпеченні педагогічних умінь і навичок, а також у розвитку професійно значимих якостей і властивостей особи. Проте в зв'язку з різним вихідним станом готовності до неї, у різних студентів загальна мета повинна бути індивідуальною. Такий підхід має, перш за все, стимулююче значення. Адже мета, поставлена людиною перед собою і те, що обмежує його дії, спонукають діяти активніше, цілеспрямовано, усвідомлено тощо.

Визначення *індивідуальних цілей* при проходженні педагогічної практики можливе лише самим студентом (на основі даних діагностики номенклатури педагогічних умінь, професійно значимих властивостей і якостей). Це сприяє також розвитку цілепокладання (як компонента діяльності саморозвитку особистості).

Номенклатура цілей:

- сформувати в себе певні вміння (даються конкретні назви вмінь);
- розвинути певні уміння;
- навчитися застосовувати певні вміння в реальній шкільній практиці;
- перевірити ефективність певних вмінь (уже сформованих) у реальних педагогічних ситуаціях;
- навчитися рефлексувати в реальному педагогічному процесі (усвідомлювати свій емоційний або фізичний стан, усвідомлювати власні міркування, розуміти реакцію учнів на свої дії і слова та ін.);
- сформувати в себе певні якості педагогічного мислення (наприклад, гнучкість, мобільність, системність тощо);
- розвинути навчальну і професійну мотивацію (наприклад, визначити мету своєї професійної діяльності для періоду стажування – після закінчення вузу, або підсилити зацікавленість науковою стороною діяльності педагога);

- сформувати (розвинути) певні професійно значимі якості (наприклад, терпіння, чуйність, доброту та ін.);

- навчитися керувати власним емоційним станом у процесі спілкування з дітьми, з їх батькам и, з колегами та ін.

Поставлені здобувачем цілі записуються в «Індивідуальній програмі саморозвитку» (див. Додаток А).

Досягнення поставлених цілей здійснюється в процесі навчально-професійної діяльності, організованої за допомогою комплексу завдань:

1 тиждень практики – завдання з самодіагностики своєї готовності до педагогічної діяльності.

Спираючись на результати самодіагностики, кожен здобувач складає індивідуальну програму саморозвитку й приступає до виконання другого тижня практики. У програмі вказуються конкретні цілі розвитку, завдання, спрямовані на їх досягнення. Окрім цього, в програмі визначаються консультації з викладачами кафедр, необхідні для надання допомоги в актуалізації теоретичних положень й виконання професійних завдань.

Останній тиждень практики передбачує самодіагностику розвитку й визначення позитивних зрушень у своєму розвитку - самооцінку результатів проходження педагогічної практики.

Організація навчально-професійної діяльності студентів в школі ґрунтується на уявленні, що це і є зміною ситуацій, для яких характерні протиріччя між вимогами до професійних знань та вмінь і готовністю студента успішно виконати ці вимоги. Суперечливі ситуації складаються за рахунок постановки перед студентами таких завдань, які викликають у них деякі труднощі (наприклад, через відсутність знань про способи виконання, або через несформованість будь-яких професійних умінь, або через страх перед майбутньою професійною діяльністю в реальних умовах, або через небажання діяти самостійно, і т.д. Такі ситуації можуть і стихійно виникати в педагогічному процесі за рахунок розбіжностей між учасниками цього процесу).

Завдання педагогічної практики спрямовують на розвиток педагогічних умінь і професійно значимих властивостей і якостей особистості. Кожен студент відповідно до результатів самодіагностики і своїх схильностей та інтересів складає свій набір завдань, за які, в кінці практики, звітуватиме (приклади завдань представлені у Додатку Б).

Вибір завдань, складання змісту своєї педагогічної діяльності в цілому кожним студентом, здійснюється під керівництвом викладачів кафедр, які оцінюють індивідуальну програму з точки зору цілісного підходу: чи всі

сторони, елементи педагогічної діяльності передбачені, чи є завдання на розвиток психічних, особових властивостей та ін.

Під час проходження педагогічної практики консультації зі студентами спрямовані не лише на надання допомоги в розробці уроків, позакласних заходів, але і на те, щоб сприяти кращій реалізації студентом своїх здібностей (нагадування прийомів ефективної організації навчальної діяльності на уроці, суспільній діяльності учнів, трудової та інших видів позакласної діяльності; нагадування не типових ситуацій поведінки учнів; нагадування прийомів атракції; попередження про типові помилки молодих вчителів у певних ситуаціях та ін.).

З метою підвищення ефективності роботи здобувача під час складання індивідуальних програм розвитку, під час обговорення виконаних ними завдань, під час проектування коректувальної роботи доцільним є об'єднання студентів у малі групи, проведення групових консультацій (разом з індивідуальними), а також проведення відеозаписів уроків, виховних заходів та їх використання на консультаціях.

Аналіз виконаних здобувачами завдань (так само як і консультації) підлягає оцінюванню проявлених умінь, особистісних і психологічних властивостей: наскільки вдалося студентові реалізувати організаторські вміння, проявити педагогічний такт, проявити співчуття, підняти настрій, подолати в собі роздратування і т.д. Виконання кожного завдання оцінюється за допомогою обраних рівневих критеріїв: визначається, на якому рівні були продемонстровані вміння тієї або іншої групи. Узагальнення отриманих за кожне завдання оцінок має бути представлене в підсумковій характеристиці педагогічної діяльності студента при проходженні практики (див. Додаток В).

Звітні матеріали:

1) щоденник педагогічної практики. У ньому здобувачі відображають виконані види роботи із самодіагностичної готовності до педагогічної діяльності під час першого тижня практики в школі, результати самодіагностики, індивідуальну програму саморозвитку, результати виконання обраних завдань (і розроблених додатково до запропонованих) крім конспектів уроків і позакласних заходів, наочних посібників (ці матеріали для зручності перевірки викладачами оформлюються окремо);

2) характеристика педагогічної діяльності здобувача, складена викладачем кафедри професійно-педагогічної, спеціальної освіти, андрагогіки та управління спільно з викладачами інших кафедр на основі методу педагогічного консиліуму (див. Додаток Г). Для складання характеристики використовуються дані спостережень за педагогічною

діяльністю студента, результати виконання завдань, а також бесіди із студентом і вчителем класу, в якому студент проходив практику;

3) характеристика педагогічної діяльності, складена студентом на основі самооцінки результатів виконання завдань (див. Додаток В), оформлена на окремому аркуші для зберігання на кафедрі професійно-педагогічної, спеціальної освіти, андрагогіки та управління.

Оцінювання проводиться за допомогою рівнів розвитку умінь, вибраних і затверджених на кафедрі педагогіки, що дозволить здійснити моніторинг професійної підготовки студентів.

РОБОЧА ПРОГРАМА

Виробничої (педагогічної) практики

для студентів 4 курсу

Програма практики

Мета, завдання, зміст, організаційно-методичне забезпечення педагогічної практики здобувачів повинні сприяти оволодінню здобувачами основами професійної діяльності, виробленню професійних умінь та навичок, у тому числі й формуванню дослідницької культури на основі вивчення та проведення уроків та виховних заходів (можна і в режимі онлайн).

Здобувач-практикант опрацьовує також друковані та відеоматеріали для ознайомлення з функціями класного керівника.

Зміст практики з педагогіки

	Види завдань	Зміст завдання
1	Аналіз плану виховної роботи класного керівника	1. Проаналізувати плани виховної роботи класного керівника: 1. https://naurok.com.ua/perspektivniy-plan-provedennya-vihovnih-zahodiv-na-ii-semester-2018-2019-n-r-87534.html 2. https://naurok.com.ua/vihovniy-plan-na-ii-semester-dlya-9-klasu-81166.html 3. https://naurok.com.ua/vihovniy-plan-dlya-zagalnoosvitnih-zakladiv-i-iii-stupeniv-110397.html 2. Скласти план виховної роботи на шість тижнів (другого навчального семестру).
2	Аналіз виховного заходу	1. Переглянути онлайн виховні заходи: https://www.youtube.com/watch?v=t551DKpxLgU https://www.youtube.com/watch?v=Wnqm_yHHC2A 2. Провести виховні заходи за алгоритмом (див. схему аналізу виховного заходу).
3	Підготовка сценарію виховного заходу	1. Підготувати план-конспект виховного заходу (тема та вікова група за вибором) на основі методики колективних творчих справ (КТС) (див. додаток 2)
4	Аналіз уроків	1. Переглянути та провести уроки за фахом: 2. Скласти протокол двох уроків проведених уроків (див. додаток 3) та їх детальний аналіз (див. додаток 4).

Вимоги до звітної документації

Звітну документацію студенти надсилають не пізніше як у п'ятиденний термін після закінчення практики на електронну адресу berezyuk.elen@gmail.com (Березюк Олена Станіславівна, +380671314303)

Схема аналізу виховного заходу

1. Форма проведення.
2. Тема. Актуальність.
3. Мета.
4. Завдання.
5. Форми, методи та засоби, які використовувалися під час проведення заходу.
6. Відповідність змісту виховної справи формі її проведення.
7. Насиченість виховної справи інформацією та емоційними моментами.

8. Культура проведення виховної справи: чіткість, послідовність запланованих подій.

9. Задоволеність школярів проведеною виховною справою.

10. Самооцінка класним керівником якості та результатів виховної справи.

11. Висновок: чи досягнута вчителем мета заняття, чи доцільні форми та методи він використовував, які недоречності ви виявили?

***Технологія підготовки й організації колективних творчих справ
(методика КТС):
(локальний алгоритм)***

I етап – попередня робота вихователів. Визначаються виховні завдання КТС, яка буде здійснюватися, обмірковуються варіанти роботи, обговорюються учасники справи; розглядаються питання доцільності залучення однодумців, шефів.

II етап – колективне планування. Відбувається колективне уточнення мети діяльності колективу. Формуються мікрогрупи для пошуку ідей, пропозицій щодо змісту майбутньої справи, визначається план проведення творчої справи, обирається рада справи (хто відповідатиме за підготовку й проведення).

III етап – підготовка колективної творчої справи. Керівним органом КТС (радою) уточнюється й конкретизується план її підготовки та проведення; організовується її виконання, здійснюється розстановка її учасників, розподіляються доручення між учасниками справи з урахуванням їхніх взаємин.

IV етап – здійснення КТС. Реалізується розроблений керівним органом колективної справи план роботи. Учні є виконавцями запланованих ролей, які дозволяють їм реалізувати себе, показати відповідні вміння та здібності, сприяють розвиткові особистісних якостей школярів, їх творчому зростанню.

V етап – колективне підбиття підсумків справи. Обговорення результатів проведення справи (Що вдалося? Що сподобалось? Чого навчилися? Якого досвіду набули?)

Які негативні аспекти справи? У чому були прорахунки? Через що так сталося? Що слід врахувати на майбутнє?). Проводиться у формі бесіди, анкети, збору-вогника тощо.

VI етап – найближчі колективні творчі справи – обираються нові справи для колективної підготовки та проведення.

Основні етапи проведення колективної творчої справи (КТС)

I етап – *попередня робота (цілеспрямування)* вихователів, які визначають виховні задачі КТС, яка буде здійснюватись: намічають початкові спрямовуючі дії на складання гуртом (дорослі і діти) проекту майбутньої КТС. Пропонують справи, які можна провести, відповідають на запитання дітей. Виникає бесіда, яку називають *стартовою*. Вихователі захоплюють дітей перспективою майбутньої справи, пошуком оптимального розв'язання практичних проблем. Дорослі не нав'язують дітям свої думки, а обмірковують гуртом з дітьми, дають роз'яснення, відповідають на запитання. Іде обговорення: що можна зробити? Для кого? Де? Коли? Хто братиме участь? З ким разом? Кому бути організатором? Протягом бесіди зберігають доброзичливий, зацікавлений, товариський тон розмови.

На цьому етапі здійснюється визначення ролі виховної справи в житті колективу; висунення конкретних виховних завдань, різних варіантів справи, які будуть запропоновані вихованцям у настановчій бесіді на вибір. Іншими засобами визначення можливої колективної справи можуть бути: розвідка цікавих справ, проведення анкет-пропозицій.

Зміст діяльності вихованців.

1. Обговорення мети майбутньої діяльності: *навіщо? Що це нам дасть?*
2. Висунення й обговорення варіантів майбутньої справи (запропонованих учителем або учнями): *що і для кого зробимо? Коли? Кому краще брати участь? З ким разом зробити?*

Зміст діяльності та позиція вихователя.

1. Аналіз даних психолого-педагогічної діагностики: потреби особистісного розвитку (інтересів і нахилів) учнів; проблеми психо-соціальної дезадаптації школярів, їх місце в системі міжособистісних взаємин.
2. Визначення мети і завдань виховного впливу:
 - відкрита мета (поставлена перед учнями) – особистісно значуща для учнів, пов'язана з їх інтересами;
 - прихована мета (педагогічна), пов'язана з формуванням окремих якостей, корекцією дезадаптивної поведінки школярів.

II етап – *колективне планування*. На цьому етапі головна роль у дітей. Вони збираються разом (спершу по групам, потім всі гуртом), висловлюють свої думки, дають пропозиції. Всі уважно, зацікавлено слухають один одного. Таке обговорення умовно називають *збором-стартом*. Провідна роль ще належить дорослому – вихователю, вчителю, вожатому, який допомагає порівняти варіанти, уточнює питання, обґрунтовує висунуті ідеї, пропонує додаткові задачі на роздум. Рішення шукається гуртом. Визначну роль на цьому етапі відіграють взаємні переконання дорослого і дітей. У цей час діти вчаться творчому пошуку,

а дорослі привчають їх до такого пошуку, використовуючи різноманітні прийоми. Обирається рада справи.

Суть колективного планування – здійснити добір доцільних варіантів (різних форм) виховного заходу; колективне обговорення цих варіантів, вибір майбутньої творчої справи. Планування відбувається на загальних зборах колективу.

Зміст діяльності вихованців.

1. Учні розбиваються на мікрогрупи (5–7 осіб). Підстави для такого розподілу можуть бути різні: хто з ким спілкується, за сферами інтересів, дозвільних занять; за кольором очей; за місцем народження, за жетонами тощо.
2. Робота учнів в мікрогрупах – висування ідей, пропозицій до змісту майбутньої справи: як найкраще її організувати? Кому брати участь (усьому колективу, окремим мікрогрупам чи зведеній бригаді добровольців)? Хто керуватиме (Рада колективу, спеціальна Рада справи з представників усіх мікрогруп, командир зведеної бригади)? Де й коли краще провести цю справу?
3. Добір мікроколективом найбільш цікавих і вдалих пропозицій у ході загального обговорення.
4. Визначення плану проведення творчої справи: з яких частин складатиметься? Які конкурси, сторінки, розділи включатиме? У яких ролях учні братимуть участь у заході?
5. Вибори Ради справи: хто відповідатиме за підготовку й проведення заходу?

У результаті колективного планування, учні, по-перше, продумують усю справу від початку до кінця, по-друге, створюють актив, який очолює підготовку проведення справи. Колективне планування може здійснюватись у формі “мозкового штурму”.

“Мозковий штурм” під час планування колективної виховної справи

Колектив учнів поділяється на мікрогрупи за бажанням. Усім мікрогрупам дають завдання: протягом декількох хвилин продумати відповідь на запитання “Як краще здійснити задуману справу?”. Після обговорення кожна мікрогрупа висловлює свій варіант справи. Спільно вирішують, який варіант кращий, або комбінують висунуті ідеї, створюючи новий варіант. Потім усі мікрогрупи послідовно продумують інші завдання.

У ході “мозкового штурму” слід дотримуватися правил:

- не критикуй ідеї;
- заохочувати ідеї сміливі, навіть фантастичні;
- заохочувати комбінування й удосконалення висунутих ідей.

Зміст діяльності та позиція вихователя.

Вихователь або ведучий зборів ставить додаткові запитання, зіставляє різні думки, пропонує їх обґрунтувати, підхоплює й розвиває найбільш цікаві, корисні пропозиції, а наприкінці збору зводить воєдино і, в разі потреби, організує вибори Ради справи чи командира зведеної бригади.

III етап – *підготовка КТС*. Гуртом уточнюється проект і починається робота по втіленню окремих частин спільної задумки, враховуючи пропозиції, які були висловлені і обговорені на спільному зборі-старті. При цьому діти використовують знання, уміння та навички, які отримали раніше на уроках, на позакласних та позашкільних заняттях. **На цьому етапі відбувається уточнення, конкретизація плану підготовки й проведення колективної справи, організація ініціативи кожного учасника.**

Зміст діяльності вихованців.

1. Підготовка майбутньої справи здійснюється в мікроколективах, кожний з яких має свою ділянку роботи і своє завдання відповідно до розробленого плану.
2. Керує підготовкою виховного заходу обрана з представників мікроколективів рада справи. Рада керує діяльністю колективу загалом, координує роботу мікроколективів.

Зміст діяльності та позиція вихователя.

1. Учитель пропонує можливі варіанти проведення заходу (якщо учні утруднюються з їх визначенням), керує добором кращих варіантів.
2. Учитель бере участь у процесі підготовки заходу, тактовно втручаючись у діяльність мікроколективів:
 - вносить пропозиції, радить, підказує варіанти вирішення завдань, труднощів, що виникають;
 - надає підтримку в разі утруднень, позитивно оцінює кожен успіх учнів.

IV етап – *проведення КТС* – це підсумок роботи, яка була зроблена під час підготовки. Вихователі захоплюють дітей своїм прикладом бадьорого настрою, мажорного тону, добрим жартом, радісною перспективою близького успіху, перемоги у боротьбі зі слабостями, а при необхідності вимогою від імені колективу.

На цьому етапі здійснюється розроблений керівним органом конкретний план з усіма корективами, внесеними його учасниками в процесі підготовки.

Зміст діяльності вихованців.

1. Цей етап здійснюється відповідно до плану (сценарію) проведення виховного заходу.
2. Учні беруть участь у заході в певній ролі, яка має сприяти формуванню окремих особистісних якостей, корекції дезадаптивної поведінки

Зміст діяльності та позиція вихователя.

1. Учитель створює позитивний емоційний настрій у ході проведення заходу.

2. Головне для вихователів – будити й зміцнювати в дітях мажорний настрій, дух бадьорості, впевненості в своїх силах, у своїй здатності нести людям радість, прагнення подолати будь-які труднощі.

3. Корисні для учнів і можливі відступи від задуму, які виникають у ході проведення заходу. Вони складаються з різних непередбачених обставин і помилок, допущених учасниками заходу – це теж необхідна школа життя.

Важливо! Не підмінювати собою дітей, стимулювати самотійний пошук виходу зі складних ситуацій.

V етап – *колективне підведення підсумків*: що було добре? Що не вдалося здійснити і чому? Чи була користь, радість від діяльності навколишнім людям? Чи був колектив дружним, організованим, доброзичливим? Чи була колективна справа проведена з фантазією та витівкою? Хто показав себе з кращого боку і в чому? Кому можна висловити загальну подяку? Що треба врахувати і що можна запропонувати в майбутній роботі?

Зміст діяльності вихованців.

1. Аналізуючи підсумки проведеної колективної справи (в мікроколективах чи на загальних зборах), школярі відповідають на запитання:

- Що було добре? Що вдалося виконати із запланованого? Завдяки чому? Кому ми повинні висловити подяку? (*Називають конкретні імена*).

- Що в нас не вийшло і чому? (*Аналізують відхилення від початкового плану, невдачі*).

- Що варто використовувати й надалі? Перетворити на традиції? Які уроки маємо враховувати на майбутнє?

Підбиття підсумків можна здійснювати в різних формах: анкети-оцінки, “блискавки”, стінні, радіо-, фото-, “живі” газети, присвячені підсумкам зробленого; лінійка з творчими рапортами.

Зміст діяльності та позиція вихователя.

1. Вихователь навчає школярів оцінювати й аналізувати результати своєї діяльності; розробляє разом з учнями критерії оцінювання.

Важливо! Вчити дітей помічати навіть невеликий успіх інших і позитивно його оцінювання.

Негативний зворотний зв'язок може бути використаний стосовно діяльності, яка виходить за межі встановлених норм, завдає збитків іншим, спричинює невдачі в реалізації задуманої (планованої) діяльності.

VI етап – *найближча післядія*. Вихователь організує використання набутого досвіду під час попередніх етапів – при плануванні, підготовці, проведенні і обговоренні КТС. Діти діляться своїми враженнями, переживаннями. Завдання вихователя зробити так, щоб діти активно прийняли за здійснення тих пропозицій, які були запропоновані, колективно намітили програму наступних дій. Це привчає дітей бути послідовними, самотійними.

Зміст діяльності вихованців.

На основі проведеного аналізу учні разом з учителем визначають наступну діяльність колективу і вносять у неї необхідні корективи.

Зміст діяльності та позиція вихователя.

Вихователь навчає брати уроки, вносити корективи в діяльність, вказує на необхідність використання досвіду в процесі організації та проведення аналогічних виховних справ

Рекомендації щодо проведення виховного заходу за методикою колективних творчих справ

Методика КТС передбачає організацію та проведення гри у шість етапів.

I етап – стартова бесіда (підготовчий).

Характерною ознакою цього етапу є вміння **вчителя** на засадах співробітництва (без авторитарного – необхідно бути, необхідно зробити, необхідно прийти, необхідно вивчити) у короткій бесіді зацікавити учнів певною ідеєю, яка, в результаті, реалізується через проведення колективної творчої справи.

У більшості випадків реалізація окреслено етапу є **ініціативою вчителя**, але з часом, коли учні набувають досвіду реалізації позакласної роботи на засадах колективної творчої діяльності, ініціювання ідей щодо організації шкільного життя стає **прерогативою учнів**.

Якщо дитина невпевнено пропонує ідею (але пропонує), вчитель, щоб її підтримати має сказати: «Якщо я тебе правильно зрозумів, ти хочеш...» І має пояснити суть ідеї так, що всі присутні нею захопляться. Дитини ж радіє, що запропонувала цікаву ідею, стала ініціатором справи, її зрозуміли і підтримали.

У ситуації спільної бесіди не так важливо, що і хто запропонував насправді. Важливим є результат, тому що варто дітям тільки раз побачити, якою невичерпною може бути фантазія, як їх вже не можна зупинити.

II етап – збір-старт (колективне планування).

У заздалегідь відведений час **учні під керівництвом учителя** обговорюють ряд проблем через внесення власних пропозицій («Мозковий штурм»), що коректуються дорослим:

- у якій формі буде проходити справа;
- що необхідно зробити, щоб її провести і всім було цікаво.

У ході спільної розмови окреслюють **орієнтовні напрями роботи**, які забезпечать можливість досягнення поставленої мети.

Запропоновані напрями є підставою для створення мікрогруп. Відповідно до визначених напрямів **кожен учень** класу **обирає** чим конкретно буде займатися, за що відповідати (розподіл на мікрогрупи здійснюється за власним бажанням, за інтересами учнів). Якщо у класі залишаються діти, що не змогли

(або не хотіли) обрати напрям діяльності, його рекомендує вчитель, враховуючи **здібності** дитини до певного виду діяльності.

Основна умова проведення КТС на цьому етапі - не залишити без уваги жодної дитини, включити кожного учня у діяльність.

У результаті проведеної роботи кожна мікрогрупа обирає представника, що організовує її діяльність усередині та представляє її у Раді справи, яка координує хід проведення КТС у цілому.

III етап – колективна підготовка справи.

За методикою колективної творчої діяльності колективна творча справа не є самоціллю. Її проведення є результатом значної попередньої **співпраці учнів та вчителя**, у ході якої діти стають активними вболівальниками її проведення з метою надання радості близьким (друзям, батькам, учителям).

На етапі попередньої колективної роботи **кожна мікрогрупа, кожен її учасник** виконують поставлене перед ними завдання. У разі невизначеності його досягнення учні **консультуються з дорослими** (учителями, батьками).

IV етап – проведення КТС.

На даному етапі **учні** беруть активну участь у проведенні колективної творчої справи за розробленим сценарієм, вчитель створює позитивний емоційний настрій для її проведення, допомагає у розв'язанні непередбачених проблем.

V етап – колективне підведення підсумків.

Наприкінці дня чи великої творчої справи всі учасники обов'язково збираються разом, щоб обговорити її.

На цьому етапі діти дають відповіді на запитання: **Що вдалося?, Що не вдалося і чому?, Що можна було зробити краще?, Хто був найвеселіший і найвинахідливіший?**

VI етап – найближчої післядії (перехід до стартової бесіди наступної КТС).

Учні разом з вчителем визначають, яка саме **цікава справа** могла б стати **наслідком проведеної** – зміст спілкування залежить від попередньої загальної підготовки учнів до самостійного висловлювання пропозицій.

Зразок 1.**Протокол уроку**

Предмет _____

Тема _____

Мета _____

(з виділенням освітніх, розвиваючих і виховних завдань)

Етапи уроку/тренування	Діяльність учителя/тренера	Діяльність учня	Форми та методи навчання

Зразок 2.**Схема детального аналізу уроку**

Предмет _____

Тема _____

Мета _____

(з виділенням освітніх, розвиваючих і виховних завдань)

Тип _____ уроку/вид _____ тренування:

1. Підготовка вчителя до уроку (обладнання, наочність).
2. Особливості організації початку уроку (привітання, організація класу до навчальної роботи, відновлення порядку та дисципліни після перерви).
3. Методика перевірки знань, умінь і навичок (контроль за знаннями учнів, форми контролю, види опитування, об'єктивність оцінювання, диференційований підхід, охопленість учнів перевіркою домашнього завдання).
4. Особливості постановки мети та завдань уроку, мотивація.

5. *Вивчення нового матеріалу* (методи, види роботи, способи розвитку розумової діяльності учнів)

- детальний запис видів діяльності учнів і вчителя на уроці.

6. *Закріплення навчального матеріалу.*

7. *Підсумки уроку.*

- підведення підсумків уроку; рівень складності, обсяг домашнього завдання, врахування індивідуальних можливостей учнів, інструктаж; ступінь здійснення диференціації та індивідуалізації домашнього завдання учнів.

8. *Результати уроку, загальні висновки:*

- дидактична оцінка уроку з точки зору досягнення цілей і завдань уроку;

- якість знань, умінь і навичок учнів, розвиваюче і виховне значення уроку (міжпредметні зв'язки, прищеплення учням інтересу до предмету, доступність викладу, єдність теорії з практикою і т. д.);

- культура спілкування вчителя з учнями: такт, уміння володіти класом, бажання допомогти учневі);

- пропозиції щодо підвищення ефективності даного уроку.

Звіт

**про виконання завдань з педагогіки
при проходженні психолого-педагогічної практики**

студентки _____

спеціальності _____

П. І. П. _____

Науковий керівник: _____

Методист з психології: _____

Методист з педагогіки: _____

Запропоновані завдання:

- 1) відвідавши всі уроки з предмету вашого профілю, пропонуємо детально надати аналіз одного уроку, визначивши тип уроку;
- 2) підготуйте, проведіть і опишіть один виховний захід за визначеною схемою;
- 3) зробити аналіз 2-х педагогічних ситуацій, які виникли на уроках або під час виховної роботи вчителя з учнями;
- 4) візьміть інтер'ю у вчителя вашого предмету (зразок додається).

Завдання №1.

Структура уроку – це сукупність різноманітних варіантів, що взаємодіють між елементами уроку, з'являється в процесі навчання і забезпечує його цілеспрямованість.

Тип уроку - це специфічна форма проведення навчального заняття, яка характеризується своїми особливостями та методами організації навчального процесу.

Аналіз уроку зарубіжної літератури

Клас: 7-А

Тип уроку: комбінований урок

Структура уроку:

1. Перевірка домашнього завдання.

На початку уроку вчитель перевіряв задане завдання, яким було ознайомлення та прочитання твору Джона Бойна «Хлопчик у смугастій піжамі». В ході перевірки було виявлено, що менша частина класу, тобто 3 з 17 присутніх учнів, були або зовсім не підготовлені, або не прочитали заданий твір.

2. Повідомлення теми, мети і завдань уроку.

На початку уроку вчитель попросив відкрити зошити та записати дату та тему уроку: Джон Бойн «Хлопчик у смугастій піжамі». Зображення Другої світової війни крізь долі дітей та дорослих.

Ознайомив учнів з метою та завданням уроку.

Мета уроку: допомогти учням скласти цілісне уявлення про твір Дж.Бойна «Хлопчик у смугастій піжамі»; створити умови для формування навичок аналізу образів героїв художнього твору; сприяти формуванню інформаційно-комунікативної компетентності під час роботи з історичними фактами, що покладені в основу твору, соціальної та громадянської компетентності у висловленні своєї позиції щодо зображуваних подій, комунікативної компетентності під час роботи із завданнями проблемного та творчого характеру; спонукати до прагнення пошуку джерел додаткової інформації для формування особистої думки щодо розглянутих питань; бажання поповнювати власний словниковий запас; сприяти формуванню думки про те, що життя людини та дотримання її прав є важливими поняттями для суспільства

3. Мотивація учіння школярів.

Задля досягнення поставлених мети та завдань, урок був зорієнтований на реалізацію компетентісно-орієнтованого підходу в навчанні, що забезпечило розвиток предметних компетентностей учнів визначати основні риси характеру дійових осіб твору: проводити аналогію із сучасним життям, аргументовано і грамотно висловлюват власну думку про прочитане, щодо проблем. Учні були ознайомлені с планом уроку, була дана установка учителем на продуктивну (успішну) спільну діяльність щодо досягнення мети уроку.

4. Сприймання і усвідомлення учнями нового матеріалу.

Учні із зацікавленням слухали вчителя котрий подавав матеріал. При опитуванні вчителем по темі уроку , учні досить активно відповідали. Учитель розповів про життя та творчість письменника. Провів евристичну бесіду та інтерактивну вправу «Асоціативний куш».

5. Осмислення, узагальнення, систематизація знань.

6. Підсумки уроку.

Під час рефлексивно-оцінювального етапу учні показали, наскільки вони усвідомили зміст вивченого, засвоїли матеріал теми і вміють ним оперувати. Було підведено підсумок про значимість теми у формуванні системи знань учнів, відмічена успішність оволодіння змістом уроку, розкриті недоліки. Мету уроку вдалося повністю реалізувати та досягти очікуваних результатів. У кінці уроку дана чітка інструкція щодо виконання диференційованого домашнього завдання.

7. Повідомлення домашнього завдання.

Вчитель задав домашнє завдання, таке як : характеристика та образи головних героїв у творі, та короткий план-конспект по біографії Джона Бойна, та підготуватися до контрольної роботи.

Завдання №2

План-конспект виховної справи

Хід проведення колективної творчої справи

1. Вступ

Здобувач №1:

Добрий день! Сьогодні у нас буде незвичайний урок. Ми поговоримо про волонтерство — міжнародний рух, який охоплює мільйони небайдужих людей з усіх куточків світу. Крім того, цей рух відіграв надважливу роль на початку повномасштабного вторгнення та об'єднав мільйони українців.

Протягом уроку ми детальніше відкриємо волонтерство для себе, а також дізнаємося, як кожен та кожна з нас може долучитися до цього руху та зробити свій внесок у майбутнє.

2. Опитування

ОДНИМ ІЗ НАЙБІЛЬШ ЗНАЧУЩИХ РЕЗУЛЬТАТІВ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ СТАЛО ВИНИКНЕННЯ ВОЛОНТЕРСЬКОГО РУХУ

• Про волонтерський рух в Україні сьогодні з захопленням говорять у багатьох країнах світу, називаючи це явище унікальним. Розвиток волонтерської діяльності у нас почався на час Революції Гідності і початок війни на Донбасі. У надзвичайно складний період саме цей рух об'єднав суспільство, створив дієву структуру громадських організацій, груп людей, готових взяти на себе вирішення найбільш нагальних і болючих проблем держави.

Здобувач

№2:

Щоб зрозуміти, що ви вже знаєте про волонтерство та висловити свої думки про важливе, запрошую до обговорення: «Що таке волонтерство?», «Чому воно важливе?», та «Які соціальні проблеми мене турбують?»

3. Основи волонтерства

Здобувач №1:

Озвучте, будь ласка, свою відповідь з опитування «Волонтерство – це...».

Поділіться що ви раніше чули про волонтерство?

Волонтерство – це добровільна допомога тим, хто цього потребує, та особиста участь у вирішенні чи пом'якшенні соціальних проблем.

ЩО ТАКЕ ВОЛОНТЕРСТВО ?

Також волонтерство — це про допомогу тим, хто її дійсно потребує або ж відповідь на гостру соціальну проблему. Для волонтера — це можливість зробити добру справу й зробити особистий внесок в наближення перемоги.

Здобувач №1:

Будь-яке волонтерство має три обов'язкових характеристики: добровільність, безоплатність та суспільна користь. Лише за умови дотримання їх трьох одночасно, діяльність може вважатись волонтерською.

ОДИМ ІЗ НАЙБІЛЬШ ЗНАЧУЩИХ РЕЗУЛЬТАТІВ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ СТАЛО ВИНИКНЕННЯ ВОЛОНТЕРСЬКОГО РУХУ

- Про волонтерський рух в Україні сьогодні з захопленням говорять у багатьох країнах світу, називаючи це явище унікальним. Розквіт волонтерської діяльності у нас припав на час Революції Гідності і початок війни на Донбасі. У надзвичайно складний період саме цей рух об'єднав суспільство, створив дієву структуру громадських організацій, груп людей, готових взяти на себе вирішення найбільш нагальних і болючих проблем держави.

Перш за все, це добровільна допомога. Ніхто не може змусити іншого бути волонтером. Кожна людина може вибрати зручний для себе спосіб, час, форму та сферу надання волонтерської допомоги.

Допомога буде найбільш ефективною, якщо людина сама зможе прийняти рішення та усвідомлено підійти до нього.

Волонтерство – неоплачувана діяльність. Волонтери не отримують кошти за свою роботу, але можуть отримати відшкодування деяких витрат. Часто організатори волонтерських проєктів замовляють спільні обіди та вечері для волонтерів, орендують автобус для пересування між локаціями та дарують волонтерські футболки.

ВОЛОНТЕРСТВО — ЦЕ ПЕРЕДУСІМ МОЖЛИВІСТЬ ВПЛИВАТИ НА ТЕ, ЩО ВІДБУВАЄТЬСЯ ДОВКОЛА, ІНІЦІЮВАТИ ВЛАСНІ ПРОЄКТИ ТА ЗМІНЮВАТИ КРАЇНУ. ВОЛОНТЕРСТВО ДУЖЕ ЧАСТО ПОРІВНЮЮТЬ З ЖЕРТОВНІСТЮ, ХОЧ НАСПРАВДІ ЗАВДЯКИ СВОЇМ ВМІННЯМ ТА ТАЛАНТУ ТИ МОЖЕШ ВИРІШУВАТИ АБО Ж ПОМ'ЯКШУВАТИ СУСПІЛЬНІ ПРОБЛЕМИ, ОТРИМУЮЧИ ЗАДОВОЛЕННЯ.

Волонтерські проєкти завжди мають суспільну користь. Не існує волонтерства без розв'язання певної соціальної проблеми. Завдяки волонтерській допомозі щось має змінитись на краще, хоча б трохи. В основі будь-якого волонтерства є бажання допомогти іншому, зробити добру справу та змінити світ на краще.

Також, важливо підмітити, що волонтерство — це саме певна діяльність, а не збір грошей. Коли люди збирають кошти на притулки для тварин, лікування дітей, допомогу постраждалим від війни — це називається благодійністю.

Здобувач №2:

Прикладами волонтерства може слугувати діяльність таких організацій:

Зареєстрована у липні 2020 року. Засновником є громадський діяч, волонтер та телеведучий Сергій Притула, директором — Ганна Гвоздляр.

Відомою благодійна організація стала після початку повномасштабного російського вторгнення в Україну 24 лютого 2022 року. Спершу фонд займався допомогою захисникам Києва. Сергій Притула організував штаб в офісі, куди всі зацікавлені приносили допомогу. Там вона розподілялася залежно від потреб. У березні 2022 року Сергій Притула від імені свого фонду оголосив про збір грошей на придбання безпілотника. Необхідні 10 мільйонів гривень були зібрані за 3,5

години. Загалом у період від 24 лютого до 19 травня 2022 року фонд зібрав на потреби Сил оборони України 700 мільйонів гривень.

4. Соціальні проблеми та їх рішення

Здобувач №2:

Волонтери часто необхідні саме там, де хтось потребує допомоги. До прикладу, є безпритульні тварини й з'явилися люди, які хочуть попіклуватися про них. Почалося повномасштабне вторгнення і тисячі українців відгукнулися, щоб допомогти постраждалим від війни, доправити гуманітарну допомогу в деокуповані території, донести правдиву інформацію про війну до решти світу. Скажіть, а чи пригадуєте ви, які проблеми є в нашому місті, на вашій вулиці та загалом в Україні, чи світі? Що перше спадає на думку? Поділіться, будь ласка.

Взаємодія з учнями:

Учні піднімають руки та говорять про проблеми, які чули або з якими зіштовхнулись особисто. Студент підтримує їх та, у випадку, якщо жоден з учнів не зміг назвати бодай одну проблему, наштовхує їх на думку та називає приклади ситуацій у їхній громаді, про які вони точно знають або чули (наприклад, відоме на все місто сміттєзвалище або велика кількість безхатніх тварин біля ринку). На цьому етапі студент не ставить додаткових питань, а просто дає можливість учням поділитись своїми думками та ідеями.

Здобувач №1:

Дякую! Дійсно, всі проблеми, які ви назвали, є дуже важливими. На екрані ви бачите лише кілька найбільш поширених проблем, які існують у світі. Проте, звісно, їх набагато більше.

Волонтер – це часто той, хто готовий долучитися до розв’язання тих проблем, які його особисто хвилюють.

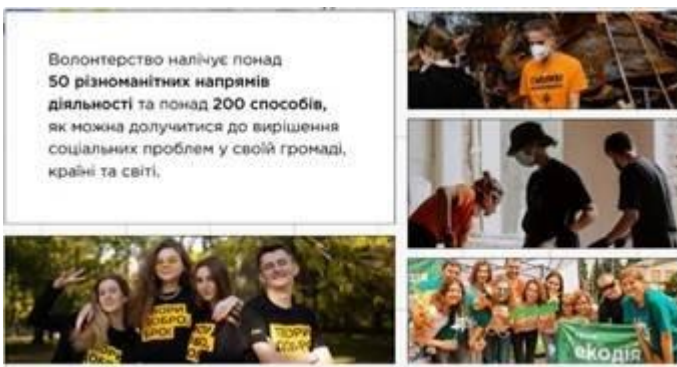
Пригадайте, які проблеми хвилюють вас? Що найбільше не подобається та засмучує особисто вас? Що б вам хотілося змінити в нашому місті, країні або світі? Також можете озвучувати ваші відповіді з опитування.

Здобувач №1:

Важливо усвідомлювати, що навіть, такі глобальні проблеми як «наси́льство» чи «бідність» можна вирішити маленькими кроками. Ці дії доступні кожному з нас і не потребують великих зусиль. Як бачимо на слайді, щоб подолати проблему «Відсутність можливостей» ми можемо організувати тренінги, лекції та літні табори для дітей.

Здобувач

№1:

А такі проекти як організація толоки, виготовлення інформаційних стендів, проведення публічних заходів на екологічну тематику, встановлення сортувальних баків у місті можуть

посприяти розв'язанню проблеми «забруднення довкілля».

Якщо десь виникла проблема кібербулінгу, то ми з вами можемо морально підтримати постраждалих, допомогти знайти психологічну підтримку. Або ж щоб запобігти виникненню даної проблеми можна проводити освітні тренінги для дітей та дорослих.

Подумаймо що ми можемо зробити в нашому населеному пункті, щоб подолати котрусь із соціальних проблем, які обговорювалися раніше? Поділіться своїми ідеями.

Здобувач №2:

Часто можна почути, що волонтер віддає іншим все, що має, і ще й нічого за це не отримує. Або існує побоювання, що волонтерство забирає багато часу.

Насправді це зовсім не так. Волонтерство – це інструмент, з допомогою якого можна розвинути кожну зі сфер життя та духовно збагатитися. Наведу вам просту метафору.

Здобувач №2:

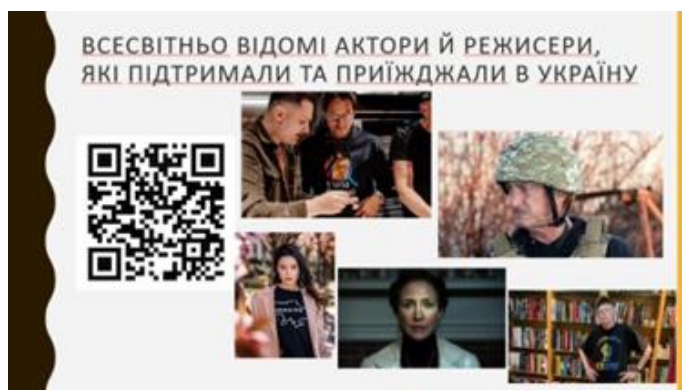
Волонтер — це проактивна людина, яка має бути у добрій формі.

Часом тобі може бути психологічно важко і з таким стресом бореться фізична активність. Вона є тим важливим елементом ментального здоров'я, що допомагає волонтерам залишатись в тонусі, добре почуватись та утримувати життєвий баланс.

6. Волонтерство як світовий тренд

Здобувач №1:

Волонтерством може займатись будь-яка людина, незалежно від віку, статі, віросповідання чи інших критеріїв. Коли ми говоримо про те, що дуже багато молоді, дорослих людей та людей старшого віку

волонтерять, то забуваємо згадати, що волонтерством займаються й відомі люди з різних сфер діяльності. Блогери, інфлюенсери, актори та співаки – значну частину свого часу вони приділяють волонтерству та благодійності. Чи знаєте ви відомих людей, які займаються волонтерством?

Взаємодія з учнями:

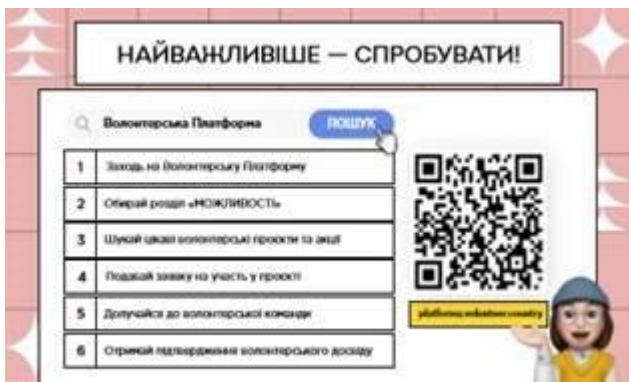
Учні пропонують свої ідеї щодо того, хто з відомих людей займається волонтерством.

Кого з відомих зірок які займаються активно волонтерством вони знають. Студент дякує за коментарі та розповідає про відомих волонтерів та волонтерок, зображених на слайді.

Ці люди слугують прикладом для широкого кола людей і здійснюють на них позитивний вплив. Проте варто не забувати, що герої і волонтери – це не тільки знаменитості, а й звичайні люди, які роблять добро на місці. Усі ми разом складаємо спільноту волонтерів України.

Волонтерство – це завжди нові знайомства. Інколи людина, з якою ти познайомився, стає твоїм найкращим другом, бо ваша дружба буде побудована на спільних баченнях світу та цінностях.

Волонтерство, як ніщо інше, допомагає спробувати себе в новій справі, отримати нові навички і досвід. Завдяки цьому ви можете зорієнтуватися у виборі майбутньої професії та навіть віднайти своє покликання в житті.

Не обов'язково одразу шукати волонтерську організацію. Розпочніть з того, що запропонуєте свою допомогу близьких людям, які потребують цього. Наприклад, можна познайомитися з самотніми літніми людьми, з якими

живете в одному будинку або на одній вулиці. Усюди є ті, кому бракує підтримки. Разом ви можете планувати дозвілля, спільні чаювання та інші активності.

Здобувач №2:

Більше можливостей волонтерства в Україні та за кордоном можна знайти на Волонтерській Платформі. Це онлайн-ресурс, який об'єднує інформацію про можливості волонтерства, організації та проекти, які шукають волонтерів. На сайті можна подати заявку на волонтерство у різних сферах та дізнатись більше про волонтерські ініціативи та волонтерство в Україні. На платформі є посилання на волонтерські чати, у яких можна знайти однодумців зі свого міста.

7. Підсумки виховного заходу

Здобувач №2:

Бути волонтером – це захоплююча пригода та надзвичайна можливість зробити світ кращим. Для цього не потрібні особливі знання або досвід. Кожен із нас може допомогти тим, хто цього потребує.

Не бійтесь мріяти, ставити перед собою амбітні цілі та досягати їх. У вас все обов'язково вийде!

Аналіз виховного заходу

Школа: Ліцей №36 імені Ярослава Домбровського.

Клас: 7-А.

Дата: 01.12.2023.

Кількість учнів: 11.

Вид заходу: бесіда на морально-етичну тему, година спілкування.

Тема уроку: про волонтерську діяльність, переваги для молодого покоління

Мета уроку: розповісти суть поняття «волонтер», «волонтерська діяльність»; ознайомити з основними характеристиками та видами волонтерської діяльності; окреслити взаємозв'язок між волонтерською діяльністю та вирішенням гострих соціальних проблем громади, країни та світу; ознайомити з перевагами проактивного способу життя та свідомої волонтерської діяльності для молодої людини; надати інформацію про відомих волонтерів та онлайн-ресурси, завдяки яким можна долучитися до волонтерської діяльності.

Методи та прийоми, що використовуються на уроці: лекція, бесіда, практичні вправи, робота в групах, індивідуальна робота.

Презентація:

https://docs.google.com/presentation/d/1NLU73SLN2Rimnz27Kb92zCIaZL_JmYn/edit?usp=sharing&oid=102617158875826758406&rtpof=true&sd=true

Тривалість: 45хв.

Тема є актуальною, оскільки вона не лише відображає сучасні цінності, а й сприяє розвитку важливих навичок та характерних рис особистості. Волонтерство надає можливість школярам зрозуміти, як вони можуть покращити світ навколо себе навіть у молодому віці. Волонтерські заходи заохочують співпрацю, спілкування та взаємодію між учнями, розвиваючи комунікативні навички. Воно навчає школярів відчуттю відповідальності за допомогу іншим та важливості прийняття активної участі у соціальних процесах. Волонтерська діяльність сприяє розвитку емпатії та співчуття до тих, хто потребує підтримки, залучення до якої може сприяти формуванню позитивних цінностей, таких як допомога, співчуття та взаємопідтримка.

Для проведення був підібраний відповідний теоретичний матеріал та презентація, що був підготовлений своєчасно та старанно. До початку заходу був складений чіткий план проведення години спілкування.

Поставлена мета, була доцільною і чіткою, що по ходу виховного заходу повністю висвітлена і реалізована, спрямована на підвищення рівня розвитку вихованості особистості. Для реалізації, а також підсилення інтересу учнів до теми, розвитку образного мислення, було використано роздатковий матеріал, фото і плакати з епіграфами.

Година спілкування пройшла у формі бесіди. Вважаю, що така форма є доцільною і для 7 класу, адже відповідає психофізичним особливостям учнів.

Початок заходу був дещо неорганізованим – учні не реагували на прохання тиші, що спричинило розсіяння уваги у школярів. Але згодом вони «прокинулись» і активно включилися в обговорення. Захід був послідовний, доцільно підібрані методи і методичні прийоми роботи. Були дотримані усі принципи навчання, науковість і достовірність теми підтверджували статистичні дані і приклади з досвіду самих учнів. Захід був емоційно насичений – історіями з життєвого досвіду, жвавими бесідами і міні-дискусіями.

Діти не враховуючи те що виховний захід був на останньому уроці, вони були досить активними. Їм подобався процес і дуже подобалось висловлювати

свої думки і міркувати над цікавими питаннями. Діти заохочувались до проведення дискусій, в яких не ігнорували кожної думки, всі висловлювали свої думки.

Я вважаю, що вдалося створити сприятливі умови до проведення заходу. Змогли реалізувати поставлену мету і завдання. Основний акцент під час проведення виховного заходу був зроблений на формуванні особистості учня: громадських позицій, морально-вольових якостей, відповідальності за свої дії, толерантності і розуміння інших.

Завдання №3

Аналіз і розв'язання педагогічних ситуацій

Ситуація №1. На уроці зарубіжної літератури учні 7 класу читають оповідання англійського письменника. Під час обговорення тексту виникає суперечка між учнями щодо тлумачення головного персонажу. Одні стверджують, що герой є відважним та сильним, а інші думають, що він незвичайно слабкий та боягузливий.

Педагог стикається з викликом вирішення конфлікту, щоб дати можливість учням висловити свої думки та аргументи. Він стимулює обґрунтування поглядів, надає можливість кожному учневі висловити свою точку зору, використовуючи фрагменти тексту як докази. Це може призвести до поглибленого аналізу характеру героя та розвитку критичного мислення учнів.

Аналіз педагогічної ситуації: Ця педагогічна ситуація може бути цікавим викликом для вчителя зарубіжної літератури у 7 класі. Вона створює платформу для розвитку критичного мислення та аналізу учнів через обговорення героїв та подій літературного твору. Дискусія між учнями стимулює активну участь і дозволяє кожному висловити свою точку зору. Вчитель може допомогти учням пояснити свої думки та аргументи.

Проблеми взаємодії: Деякі учні можуть мати різне розуміння тексту через його складність або особисті враження від прочитаного. Це може призвести до конфліктів при обговоренні героїв та подій.

Деякі учні можуть відчувати сором або неухвагу до своїх думок, особливо якщо вони відрізняються від загальної думки. Це може призвести до того, що вони уникають висловлювання своїх ідей.

Іноді учні можуть мати попередні конфлікти або неприязні між собою, що ускладнює взаємодію та обговорення на уроці.

Якщо вчитель не забезпечує належну підтримку для кожного учня чи не стимулює учнів активно брати участь у дискусіях, це також може призвести до проблем взаємодії.

Стратегії врегулювання: Потрібно пояснювати текст, спонукати учнів до використання конкретних прикладів з тексту для підтвердження своїх думок.

Забезпечити учням можливість вільно висловлювати свої думки, навіть якщо вони відрізняються від загальної думки.

Пропонувати завдання, що вимагають спільної роботи, може сприяти зближенню учнів та розвитку співпраці.

Пояснити учням, як висловлювати свою думку без вразливості і як приймати інші точки зору.

Висунення гіпотези та вирішення: Недостатня підтримка індивідуального розвитку та сприйняття кожного учня може бути основною причиною проблем взаємодії на уроці. Не всі учні можуть відчувати впевненість у висловленні своїх думок через боязнь неприйняття чи нерозуміння однолітками. Відсутність можливості висловити власні погляди може пригнічувати активність учнів у дискусіях та призводити до конфліктів.

Важливо забезпечити безпечне та підтримуюче середовище для учнів, де кожен відчуває себе комфортно для висловлювання своїх думок. Це може включати уроки, присвячені взаєморозумінню та співпраці. Вчителі можуть проводити індивідуальні консультації з учнями, щоб зрозуміти їхні інтереси, потреби та думки. Це допоможе створити учням відчуття важливості та

підтримки. Учитель може разом з учнями створити правила взаємодії та комунікації на уроці, де кожен повинен поважати думки інших та слухати без переривання.

Ситуація №2. Під час уроку польської мови учителька помічає, що деякі учні мають великі труднощі із вивченням граматичних правил. Наприклад, вони постійно роблять помилки у вживанні правильних часів або спотворюють форми слів. Навіть після додаткових пояснень та вправ, ці учні продовжують допускати подібні помилки, що може призвести до втрати впевненості у своїх здібностях.

Учителька вирішує взяти паузу в плануванні уроків та провести індивідуальні консультації з цими учнями. Вона створює персоналізовані завдання, які спрямовані на вирішення конкретних проблем з граматиною. Також, вона використовує додаткові матеріали, ігри та вправи, спрямовані на підвищення рівня розуміння граматичних правил через цікавий та доступний підхід.

Після індивідуальних консультацій і додаткових зусиль з боку вчителя, учні поступово починають краще розуміти граматичні правила та допускати менше помилок у вживанні мови. Вони відчувають підтримку вчителя та побачили покращення у своєму навчанні, що підвищило їхню мотивацію та самоповагу у вивченні польської мови.

Аналіз вихідних даних: Деякі учні мають труднощі із засвоєнням граматичних правил польської мови. Це виявляється у неправильному вживанні часів та спотворенні форм слів, навіть після додаткових пояснень.

Вчителька вирішила взяти паузу в звичайному плануванні уроків, щоб надати індивідуальні консультації цим учням. Вона створила персоналізовані завдання та використала додаткові матеріали, ігри й вправи для покращення розуміння граматичних правил.

Після індивідуальних консультацій та додаткових зусиль з боку вчителя учні почали краще розуміти граматичні правила та допускати менше помилок.

Вони відчули підтримку та побачили покращення у своєму навчанні, що підвищило їхню мотивацію та самоповагу.

Постановка проблеми: Проблема полягає в труднощах, з якими зіштовхуються деякі учні під час вивчення граматики польської мови. Це проявляється у постійних помилках у вживанні правильних часів та спотворенні форм слів, навіть після додаткових пояснень вчителя. Такі труднощі можуть призвести до втрати впевненості у своїх здібностях та негативно позначитися на навчанні та мотивації учнів.

Ця проблема вимагає уважного аналізу та ефективних стратегій, які допоможуть учням краще засвоювати граматичні правила, підвищуючи їхню рівень розуміння та зберігаючи мотивацію до вивчення мови.

Висунення гіпотез та їх вирішення:

Недостатня індивідуалізація навчання. Гіпотеза може полягати у тому, що загальні уроки не враховують індивідуальних потреб кожного учня.

Рішення: Проведення індивідуальних консультацій дозволяє вчителю виокремити особливі труднощі кожного учня та надати персоналізовані матеріали та завдання, спрямовані на покращення конкретних слабких місць.

Нецікавий або складний підхід до вивчення- ця гіпотеза може полягати у тому, що методи викладання можуть бути недостатньо цікавими або складними для розуміння. Рішення: Використання ігор, додаткових матеріалів та цікавих вправ може зробити процес вивчення більш привабливим та доступним для учнів.

Потреба у більшій практиці- можливо, учні потребують більше практики для закріплення матеріалу.

Рішення: Надання додаткових завдань та вправ, які спрямовані на систематичне використання граматичних правил у практичних ситуаціях, може допомогти учням краще їх засвоювати.

Перевірка гіпотез і вирішення проблем:

Індивідуальні консультації: Перевірте, чи індивідуальні консультації та персоналізовані завдання призвели до покращення засвоєння граматичних

правил. Проведіть оцінку, спостерігаючи за змінами у рівні розуміння та усвідомлення граматичних концепцій учнями.

Залучення різноманітних методів: Перевірте ефективність різних методів навчання, які використовувалися. Можливо, додаткові матеріали, ігри, відео чи інші підходи допоможуть учням краще засвоювати матеріал.

Практична оцінка: Оцініть, як учні застосовують граматичні правила у практичних завданнях. Чи помітили вони зміни в своєму письмі або усному мовленні? Чи зменшилася кількість помилок?

Зворотний зв'язок від учнів: Попросіть учнів поділитися своїми враженнями від нових підходів. Чи знайшли вони їх корисними? Що саме допомогло їм краще зрозуміти граматичні правила?

Адаптація підходів: Врахуйте отримані результати й відгуки учнів, і адаптуйте стратегії відповідно до їхніх потреб та реакції. Це може включати більше індивідуалізації, нові методи чи додаткову практику.

Висновок:

У процесі розв'язання проблеми з граматиною польської мови учителька виявила низку ефективних стратегій. Індивідуальні консультації дозволили виявити та розібрати труднощі кожного учня окремо, надаючи персоналізовані матеріали та завдання. Застосування різноманітних методів навчання, включаючи ігри, додаткові матеріали та практичні завдання, сприяло зрозумінню граматичних правил.

Результатом цих заходів стало покращення рівня розуміння граматики та зниження кількості помилок у вживанні мови учнями. Крім того, підвищилася їхня мотивація та самоповага у вивченні польської мови.

- Це підкреслює важливість індивідуального підходу до навчання та використання різноманітних методів для досягнення успішних результатів у вивченні мови. Постійна адаптація стратегій на основі зворотного зв'язку учнів грає ключову.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонова О.Є. Базові знання з педагогіки: становлення, розвиток, технологія формування: монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ, 2003. 208с.
2. Березюк О.С. Етнопедагогіка: навч. посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2016. 160 с.
3. Березюк О.С. Чинники української народної педагогіки: монографія Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2016. 120 с.
4. Березюк О.С., Власенко О.М., Дидактика: теорія та практика. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, Житомир, 2017. 256 с.
5. Бех І.Д. : Теорія і практика виховання : підручник для студ. вищих пед. навч. закл. / В. І. Бондар. Київ : Либідь, 2015. 264 с.
- a. Бех, І.Д., 2003. *Виховання особистості: У 2 кн.* Київ: Либідь, Кн. 1: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади; Кн. 2: Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади. У двох книгах. Київ : Либідь, 2013. 344 с.
6. Волкова Н.П. Педагогіка : посібник. Київ : Академія, 2012. 575 с.
7. Галузяк В. М. Діагностичний інструментарій класного керівника / В. М. Галузяк, І.Л. Холковська. Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2013. 192 с.
8. Галузяк В. М. Педагогічна діагностика: Курс лекцій / В. М. Галузяк, І.Л. Холковська. Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2015. 164 с.
9. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 2007. 376 с.
10. Дидактична модель професійної діяльності майбутнього фахівця в умовах інноваційного освітнього простору (технологічний підхід) (II частина): Монографія / за ред. О.С. Березюк. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. 256 с.
11. Дидактичні системи у вищій освіті : навч. посіб. / авт.-упоряд. В. В. Бойченко. Умань : ПП Жовтий О. О., 2013. 121 с.
12. Дубасенюк О.А., Вознюк О.В. Діагностичний підхід як важлива умова професійної позиції вчителя / О.А. Дубасенюк, О.В. Вознюк // Методичні основи діагностики академічної обдарованості учнів (з урахуванням специфіки освітньо галузі): матер. наук-практ. семінару. Київ : ІОД, 2011. С. 74–81.
13. Закон «Про вищу освіту» від 01.07.2014 №1556-VII / Електронний ресурс. Сайт МОН України <http://www.mon.gov.ua/ua/>
14. Зязюн І.А. Педагогіка добра: ідеали і реалії : наук.-метод. посіб. Київ : МАУП, 2010. 312с.

15. Інноваційні педагогічні технології у системі неперервної професійної освіти. : монографія / За ред. С. С. Вітвицької. Житомир : «Полісся», 2015. 368 с.
16. Каплінський В.В. Методика розв'язання виховних ситуацій : навч.-метод. посібник. Київ : Знання-Прес, 2018. 148с.
17. Конвенція про права дитини. Виховна робота в закладах освіти України. Випуск II. Київ, 2008. 210 с.
18. Кузьмінський А.І. Настільна книга класного керівника : навч.-метод. посібн. / Кузьмінський, С.В. Омеляненко. Київ : Знання, 2012. 262 с.
19. Кузьмінський А.І. Педагогіка: завдання і ситуації: Практикум / Кузьмінський А.І., Вовк Л.П, Омеляненко В.Л. Київ : Знання-Прес, 2012. 429 с.
20. Макаренко А.С. Методика організації виховного процесу // Макаренко А.С. Твори : У 7-ми томах. Т.5. Київ, Радшкола, 1986. 328 с.
21. Методичні рекомендації щодо організації та проведення педагогічної практики для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 03 – Гуманітарні науки, спеціальності 035 – Філологія (переклад), спеціалізації 035.041 – Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська / В.Д. Ігнатенко. Біла Церква, 2021. 35 с.
22. Методичні рекомендації до проведення виробничої (педагогічної) практики магістрів спеціальності 053 «Психологія» / Упоряд. Л.О. Ляховець. Чернігів : Національний університет «Чернігівський колегіум», 2020. 80 с.
23. Методичні рекомендації до проведення педагогічної практики в спеціальних закладах освіти для студентів напряму підготовки 016 Спеціальна освіта / Укладач А.С. Пехарева. Комунальний заклад «Харківська гуманітарнопедагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків, 2019. 41 с.
24. Методичні рекомендації до проведення педагогічної практики напряму підготовки 5.01010201 «Початкова освіта» / Упорядники Л.М. Прокопів, С.Ю. Довбенко, О.М. Сидорук; відповідальний за випуск Ю.М. Москаленко, Івано-Франківський коледж ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника .– Івано-Франківськ: 2015. 224 с.
25. Методичні рекомендації щодо проходження педагогічної практики (ознайомча) для здобувачів освіти спеціальності 013 «Початкова освіта», освітньо-професійної програми «Початкова освіта», ОС «Бакалавр». Укладачі : Товканець О.С., Маляр Л.В. Ужгород: УжНУ, 2021. 23 с.

26. Мірошниченко О. А. Акмеологічні засади проведення психолого-педагогічних тренінгів для дорослих : навч.-мет. посіб. Житомир : Рута, 2020. 360 с.
27. Мірошниченко О. А. Види мотивації особистості до професійної діяльності. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. 2016. № 25. С. 87–93.
28. Моделювання професійної підготовки фахівців у контексті євроінтеграційних процесів : монографія / під наук. ред. С. С. Вітвицької. Житомир : Вид-во О. О. Євенок, 2019. 304 с.
29. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навчальний посібник. 3-є видання, доповнене. Київ : Знання, 2011. 608 с.
30. Підласий І.П. Педагогіка. Новий курс. Книга 1. Загальні основи. Процес навчання, 2010. – <http://ibib.ltd.ua/pedagogika-novyiy-kurs-kniga-obschie-osnovyi.html>
31. Положення про класного керівника загальноосвітнього навчального закладу// Інформаційний збірник МО України від 14.06.2016 р.
32. Практикум з педагогіки / за заг. ред.проф. О.А. Дубасенюк. 3-тє вид., доп. і перероб. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2017. 546 с.
33. Сухомлинський В.О. Розмова з молодим директором школи // Вибр. Твори: В 5 т. Київ, 1977. Т 4. С. 393–624.
34. Сухомлинський В.О. Сто порад учителю //Вибрані твори у 5-ти т. Київ, 1976. Т.2. С. 419–656.
35. Українська педагогіка в персоналіях: У 2 кн.: Навч.посібник /За ред.. О. В. Сухомлинської. Київ : Либідь, 2005. 348 с.
36. Ушинський К. Д. Про народність у громадському вихованні // Педагогічні твори в 2 т. Київ, 1983. Т.1.
37. Фіцула М.М. Педагогіка : навч. посіб. Київ : Видав. центр «Академія», 2010. 528 с.
38. Хрестоматія з української педагогіки : навч.-метод. посібник / Упоряд. О.С.Березюк, О.М.Власенко. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2017. 338с.
39. Ягупов, В.В. Педагогіка : навч. посібник. Київ : Либідь, 2002. 370 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Індивідуально програма саморозвитку студента у період педагогічної практики (схема)

Результати самодіагностики:

Знання з педагогіки	
знання з психології	
Дидактичні вміння: гностичні, проектні, конструктивні, організаторські, комунікативні	
Уміння з виховної роботи: гностичні, проектні, конструктивні, організаторські, комунікативні	
Професійно-значущі властивості психіки та якості особистості: мотивація професійної діяльності педагогічного мислення, системність, гнучкість, мобільність, креативність, оперативність, емоційна сфера педагогічна рефлексія	
Цілі і зміст педагогічної практики	
Цілі практики (записуються індивідуальні цілі)	
Завдання (записується набір завдань у відповідності з індивідуальними цілями)	

Завдання для розвитку дидактичних умінь**а) для розвитку гностичних умінь**

1. Проаналізуйте домашню роботу учня 1 виявіть допущені ним помилки і прорахунки. Якої оцінки заслуговує ця робота?

2. Проаналізуйте результати педагогічного тестування і визначте рівень засвоєння знань і вмінь.

3. Оцініть результати контрольної перевірки засвоєння і вмінь.

4. Під час перевірки домашнього завдання визначте типові для учнів даного класу помилки і прорахунки. Чим вони, на Вашу думку, пояснюються?

5. Проаналізуйте фрагмент уроку, на якому вивчається новий матеріал і запропонуйте свої варіанти його організації, орієнтуючись на свій досвід. Скільки варіантів ви можете запропонувати? А які ще можливі, але ви поки що не можете їх здійснити / реалізувати?

6. Чи могли б ви відразу сказати, скільки часу витрачають учні на виконання домашнього завдання з одного з навчальних предметів (наприклад, з української мови)? Яким чином можна більш точно розрахувати цей час? Запропонуйте відомі вам способи і втілюйте їх на практиці.

7. Під час спостереження на уроці спробуйте визначити в який момент, скільки хвилин залишилось до кінця уроку (або скільки хвилин пройшло від початку уроку). Зробіть спочатку припущення, а потім перевірте його за годинником. Наскільки точно виявилось ваше «відчуття» часу?

8. Розробіть анкету для вивчення учнів (за тим аспектом, який вас цікавить) і проведіть анкетування.

б) для розвитку вмінь проєктування

1. Складіть перелік можливих педагогічних задач, пов'язаних із функцією навчання.

2. Складіть перелік можливих педагогічних задач, пов'язаних з функцією розвитку.

3. Складіть перелік можливих педагогічних задач, пов'язаних з функцією соціалізації,

4. Складіть перелік можливих педагогічних задач, пов'язаних з окремими етапами уроку (перевірка домашнього завдання, вивчення нового матеріалу, закріплення нового, домашнє завдання та ін.).

5. Розробіть план уроку пояснювально-ілюстративного типу навчання.

6. Розробіть план інтегрованого уроку,

7. Розробіть проєкт розташування наочних посібників і записів на дошці для конкретного уроку (предмет, тема, клас - за вибором)

8. Розробіть план групової роботи учнів на уроці.

9. Розробіть план уроку (чи фрагмент уроку)/ використовуючи лише: наочні посібники/ технічні засоби навчання, роздатковий дидактичний матеріал, г) усі названі засоби у комплексі.

10. Розробіть план своєї розповіді на уроці, пояснення способу вирішення задач, інструкції щодо виконанні їм практичного завдання.

11. Відповідно до конкретного уроку (предмет, тема/ клас -за вибором), складіть послідовність етапів уроку (або його методичну структуру) в залежності від типу уроку: а) традиційний комбінований урок; б) сюжетно-рольовий урок; в) проблемний урок; г) інтегрований урок.

12. Розробіть план домашнього завдання, пов'язаного з уроками різних видів (традиційний комбінований, урок-лекція, урок-лабораторна робота, проблемний, інтегрований, комп'ютерний та ін.).

13. Складіть список типових ускладнених ситуацій, які виникають у дітей на уроці (під час перевірки домашньої роботи, під час роботи над новою темою, під час роботи з підручником) і поставте їх відповідно до прийомів учителя, ліквідні ускладнення чи ті, що попереджують їх,

14. Назвіть типові ускладнення, які виникають на уроці і можливі способи вирішення ускладнених ситуацій.

15. Зобразіть схематично розташування записів і обладнання на класній дошці, необхідних для вивчення нової теми (предмет, тема, клас - за вибором).

16. Для яких випадків записи на дошці повинні бути підготовлені заздалегідь, а для яких записи краще робити разом з учнями? Поясніть свої міркування на прикладах.

в) для розвитку конструктивних умінь

1. Розробіть урок (фрагмент уроку) пояснювально-ілюстративного типу.

2. Розробіть урок (фрагмент уроку) проблемного типу.

3. Розробіть урок (фрагмент уроку) програмованого типу.

4. Розробіть урок (фрагмент уроку) з використанням комп'ютера.

5. Розробіть урок за технологією розвиваючого навчання.

7. Розробіть інтегрований урок.

10. Розробіть урок за технологією, у якому реалізується теорія поетапного формування розумових дій.

11. Розробіть урок з використанням технічних засобів навчання.

12. Розробіть фрагмент уроку з використанням будь-якого способу проблемної ситуації.

13. Складіть різні варіанти бесіди: а) репродуктивну; б) евристичну; в) контрольну та ін.

14. Розробіть сюжетно-рольовий урок.

15. Розробіть урок з використанням інсценіровок.

16. Розробіть урок з використанням групової форми навчання.

18. Розробіть урок-екскурсію.

19. Розробіть позакласне заняття з окремого предмету.

20. Розробіть (підберіть) вправи для того, щоб зняти втому у дітей (фізичної, розумової, емоційної напруги та ін.).

21. Складіть завдання для учнів середніх/старших класів з метою розвинути логічне мислення, у тому числі, прийомів розумових дій (аналізу, порівняння, класифікації, узагальнення), використовуючи дидактичні матеріали. Розташуйте їх від простого до складного.

22. Підберіть навчальні тексти різного рівня складності для розвитку у дітей умінь навчальної діяльності (виділяти головне, планувати, знаходити відповіді на запитання та ін.).

23. Складіть варіанти текстів.

24. Складіть варіанти контрольних текстів.

25. Складіть домашнє завдання з окремої теми на основі індивідуально-диференційованого підходу.

26. Складіть завдання для роботи з учнями, які відстають у навчанні.

30. Складіть опорний конспект уроку.

31. Розробіть на основі матеріалу конкретної теми кросворд, лото, доміно або іншу дидактичну гру.

32. Сформулюйте запитання до тексту підручника.

33. Запропонуйте свої (або підберіть) приклади, що ілюструють нові знання (відповідно до фрагменту з будь-якого підручника).

г) для розвитку організаторських умінь

1. Підберіть усі можливі вислови вчителя до учнів, щоб встановити дисципліну в класі, способи керування дисципліною і застосуйте їх на своїх уроках. Які з них виявились ефективними? Наведіть приклади ситуацій і запропонуйте відповідні прийоми встановлення дисципліни у класі, де ви проходили практику,

2. Підберіть прийоми, за допомогою яких учитель може забезпечити увагу дітей на уроці: а) на початку уроку; б) під час вивчення нової теми; в) на етапі закріплення нового матеріалу; г) під час пояснення домашнього завдання; д) під час перевірки виконаного завдання; є) під час оцінювання роботи і її результатів. Застосуйте відомі нам прийоми і способи, визначте, які з них виявились ефективними у вашому класі.

3. Підберіть варіанти ставлення вчителя до учнів:

1) на початку уроку, під час переходу до кожного наступного етапу цього ж уроку;

2) на початку уроку протягом дня.

Складіть список звертань і використовуйте їх па уроках. Яка реакція учнів? Чи досягли ви бажаного результату?

4. Використайте можливі способи організації самостійної роботи учнів (постановка запитання, постановка завдання, підготовка карток із завданням, створення проблемної ситуації та ін.). Який спосіб виявився ефективним? За яких умов можливо забезпечити ефективність організації самостійної роботи?

5. Підберіть способи активізації розумової діяльності учнів. Застосуйте їх на уроках. Які способи найефективніше використовувати у вашому класі? Чому?

6. Запропонуйте свої варіанти організації роботи учнів для узагальнення знань і вмінь, одержаних на окремих етапах уроку. Застосуйте і перевірте їх ефективність.

7. Підберіть прийоми звертання вчителя до учнів, за допомогою яких вчитель може зробити логічний перехід від одного етапу уроку до іншого. Перевірте ці прийоми на практиці. Яким чином у цьому випадку подати учням ціль подальшої роботи?

8. Продумайте можливі прийоми організації етапу підбиття підсумків уроку. Що є головним під час підбиття підсумків? Застосуйте відомі вам прийоми підбиття підсумків уроку.

9. Застосуйте під час підбиття підсумків уроку навчання самоконтролю. Які результати?

10. Запропонуйте свої варіанти звертання вчителя до учнів під час організації постановки ними запитань. Що ви застосуєте, якщо учні не можуть задати жодного запитання? Спробуйте свої варіанти організації постановки запитань учнями самостійно. Які результати?

д) для розвитку комунікативних умінь

1. Підберіть відомі вам прийоми атракції. Продумайте, в яких випадках доцільніше їх використовувати і застосуйте у конкретних ситуаціях (під час уроків, у виховній позакласній роботі, під час спілкування з батьками учнів та ін.). Чи вдалося забезпечити атракцію?

2. Проаналізуйте уроки вчителів, інших практикантів і визначте їхній стиль педагогічного спілкування. Що є характерним для комунікативної діяльності кожного?

3. Проаналізуйте будь-який урок, проведений вчителем вашого класу і оцініть комунікативну діяльність вчителя на різних етапах уроку (під час перевірки домашнього завдання, під час вивчення нової теми, під час виконання самостійної роботи та ін.). На якому з етапів ця діяльність, на вашу думку, була найбільш ефективною? Завдяки чому?

4. Ознайомтесь зі змістом фрагменту підручника і підготуйте текст свого повідомлення з нової теми. Намагайтесь зробити це так, щоб учні активно сприймали його (враховуючи принципи науковості, доступності, зв'язку теорії з життям, наочності та ін., з урахуванням психологічних закономірностей).

5. Назвіть можливі способи поліпшення настрою учня під час уроку. Застосуйте, по мірі можливостей, два-три способи. Який спосіб виявиться найбільш ефективним у окремих ситуаціях? Від чого це залежить?

6. Наведіть приклади створення ситуацій успіху для учнів зі шкільної практики (на основі матеріалів шкільної практики).

7. Застосуйте під час своєї педагогічної діяльності відомі вам способи створення ситуацій успіху.

8. Спробуйте проявити у своїй педагогічній діяльності риси, притаманні вчителю-фасилітатору. Що з того, що ви запланували вдалося здійснити? Дайте коротку характеристику ситуації і своїм діям.

Завдання для розвитку вмінь виховної роботи

1. Оберіть одного учня і проведіть спостереження за його поведінкою протягом практики. Складіть коротку характеристику особливостей поведінки учня і факторів, що впливають на нього.

2. Проведіть анкетування учнів класу з метою вивчення, наприклад, їх пізнавальних інтересів, інтересів і занять у сфері навчання, ставлення до подій у державі та ін. Одержані дані опрацюйте і зробіть висновки.

3. Проведіть спостереження за діяльністю вчителя свого класу у позаурочний час. Опишіть результати у щоденнику.

4. Проведіть спостереження за спілкуванням дітей класу у позаурочний час. Які особливості спілкування? Опишіть результати у щоденнику.

5. Складіть план виховного заходу, розробіть його сценарій/ підготуйте і проведіть його у своєму класі.

6. Розробіть конспект виховної бесіди з учнями (на будь-яку тему). Проведіть бесіду і опишіть у щоденнику свої враження.

7. Складіть план культпоходу, екскурсії тощо і можливі педагогічні завдання до них.

8. Підготуйте доповідь (повідомлення) для батьківських зборів (тему узгоджуєте з класним керівником).

9. Розробіть конспект позакласного заняття по предмету (КВК, Клуб знавців, Літературний гурток та ін.). Проведіть заняття і опишіть свої враження у щоденнику.

10. Виявіть серед учнів вашого класу замкнену дитину, яка не йде з вами на контакт. Застосуйте відомі вам методи і прийоми, щоб отримати

прихильність цієї дитини і встановити взаємопорозуміння засобами не лише навчальної, але й виховної роботи.

11. Підберіть способи вирішення конфліктів, які виникають серед учнів, заздалегідь і використайте їх, якщо конфліктні ситуації виникли у позаурочний час. Опишіть результати у своєму щоденнику.

12. Вивчіть досвід виховної роботи вчителя свого класу (або будь-якого іншого класу). Результати опишіть у щоденнику.

13. З'ясуйте, які виховні технології застосовуються у вашій школі у середніх/старших класах. Отримайте інформацію про конкретне застосування технологій і коротко опишіть результати у щоденнику.

Завдання для саморозвитку

а) для розвитку педагогічного мислення

1. Складіть літературну казку і використайте її на уроці чи у позакласній роботі з учнями. Чи відобразилось її використання на навчальній діяльності і її результатах?

2. Складіть казку про частини мови (дієслово, іменник, прикметник), щоб у ній було добре видно відмінності між цими поняттями.

3. Складіть «граматичну» казку (наприклад, про звуки і букви, про слова і склади, про члени речення та ін.).

4. Придумайте оригінальні теми творів (про природу / сім'ю, тварин, подорожі та ін.), які потребують від учнів фантазії та творчого мислення.

5. Складіть невеликий вірш про будь-яке правило (правопис закінчень, множина та ін.).

6. Придумайте і зобразіть свої ілюстрації до підручника.

7. Розробіть нетрадиційний урок.

8. Придумайте оригінальну опорну схему нового матеріалу (навчальний предмет, тема – за вибором).

9. Визначте можливі протиріччя (на матеріалі конкретної теми будь-якого навчального предмета) для постановки проблемного запитання, проблемного завдання чи задачі.

10. Придумайте сценарій уроку, який ви проведете з учнями не у класі, а в іншому місці (наприклад, біля пам'ятника поету чи в зоопарку та ін.).

11. Придумайте оригінальну дидактичну гру.

12. Придумайте ситуативну гру для з'ясування різниці між стилями мови (розмовний, діловий, художній).

13. Виготовте оригінальні наочні посібники.

14. Придумайте для своїх уроків педагогічний девіз.

15. Складіть оригінальну пам'ятку для батьків своїх учнів з вказівками щодо надання допомоги дітям у виконанні домашніх завдань.

16. Що незвичайне ви могли б запропонувати батькам, якщо їх дитина: надто захоплюється комп'ютером; не любить читати; увесь вільний час грається іграшками; багато дивиться телепередачі та відеофільми; надто багато часу проводить на вулиці?

17. Складіть план-конспект позакласного заходу з навчального предмету.

18. Складіть план-конспект уроку, який проводили б два вчителі (або за участю представників будь-якої позашкільної організації).

19. Розробіть власну освітню технологію.

20. Складіть педагогічну розповідь (з життя вчителя, про події шкільного життя, про випадок на уроці).

21. Під час роботи з текстовими завданнями молодші школярі часто допускають помилки через неуважне ознайомлення з його умовами. З метою розвитку уваги досвідчені вчителі використовують завдання з відсутністю або надлишком деяких даних, з неправильними запитаннями. Складіть такі завдання.

22. Складіть правила оформлення класної дошки.

23. Складіть ескіз одягу вчителя для робочого дня і для дитячого свята.

24. При розробці конспекту уроку напишіть усі можливі і цілеспрямовані формулювання одного і того ж запитання, з яким ви звернетесь до учнів (на будь-якому етапі уроку).

б) для розвитку педагогічної рефлексії

1. Під час педагогічної практики у щоденнику відзначайте ситуації, у яких Ви піддаєте себе критиці (що змусило вас сумніватися у вірності і цілеспрямованості особистих дій?).

2. Проведіть спостереження за окремим фрагментом уроку і визначте чи здійснював вчитель (або ваш однокласник) педагогічну рефлексію. Як ви це визначили? Що свідчить про рефлексію? Чи були на уроці моменти, які потребували рефлексії, але пройшли без неї?

3. Проведіть урок і проаналізуйте його. Чи могли б ви сказати, що під час уроку розподіляли свою увагу і переключали її? Доведіть.

4. Проведіть урок і проаналізуйте його. Чи могли б ви сказати, що володіли мімікою вашого обличчя під час проведення уроку? Чи змінювався коли-небудь вираз вашого обличчя довільно? Згадайте, в якій ситуації ви навмисне змінювали вираз обличчя.

5. Назвіть конкретні ознаки виявлення вами педагогічної рефлексії: а) на одному з уроків; б) в одному з виховних заходів; в) у бесіді з батьками учня; г)

у бесіді з вчителем свого класу; д) у бесіді з викладачами університету; є) у спілкуванні з групою під час практики в школі.

в) для розвитку емоційної сфери

1. Використайте будь-який спосіб пригнічення страху перед проведенням уроку. Напишіть у своєму щоденнику, в якій мірі цей спосіб вам допоміг.

2. Після проведення уроку назвіть ті емоційні стани, які ви відчували (страх, невпевненість, радість та ін.).

3. Спробуйте під час свого уроку: а) викликати у себе піднесений стан; б) проявити дитячу поведінку; в) показати, що ви засмутились. Опишіть результати у щоденнику.

4. Налаштуйте себе на те, щоб продемонструвати учням насолоду від спілкування з ними. Опишіть ситуацію і результат.

5. Покладіть на свій вчительський стіл картку зі словами від яких ваш настрій поліпшується, стає піднесеним (наприклад, «радість»), прослідкуйте за собою - чи впливає це слово на ваш настрій під час уроку.

6. Запропонуйте учням до і після уроку позначити кольором свій настрій (проведіть кольородіагностику). Разом з ними проведіть самодіагностику протягом кількох уроків і виховних заходів. Які результати? Чим їх можна пояснити?

7. Підберіть гумористичні фрази, тексти і використайте їх у відповідних ситуаціях. Опишіть реакцію дітей і своє ставлення до ситуації.

Додаток В

**Узагальнена характеристика педагогічної діяльності, складена
здобувачем на основі самооцінки (схема)**

Прізвище, ім'я, по батькові

Школа, клас

Час проходження практики

Завдання	Виявлення рівня вмінь

Чому я навчився (навчилась): у сфері гностичної діяльності (називаються конкретні вміння)

у сфері проєктної діяльності	
у сфері конструктивної діяльності	
у сфері організаційної діяльності	
у сфері комунікативної діяльності	
у сфері педагогічної рефлексії	
у сфері організаційної діяльності	
у сфері управління своїм емоційним станом	

Які цілі і завдання ставлю перед собою для наступного етапу практики (чи для професійної діяльності): чим оволодію, які вміння опаную, що розвину в собі.

Характеристика педагогічної діяльності студента, укладана викладачем кафедри професійно-педагогічної, спеціальної освіти, андрагогіки та управління (схема)

Прізвище, ім'я, по батькові студента

Школа, клас

Рівні вмінь:

гностичних

проектних

конструктивних

організаторських

комунікативних

Результати саморозвитку:

- *педагогічного мислення* (які якості проявлені - вказуються конкретно);

- *педагогічної рефлексії*;

- *мотивації педагогічної діяльності* (вказуються конкретні цілі та бажання);

- *емоційної сфери*.

Завдання для неперервної педагогічної практики для здобувачів II та III курсів денної форми навчання

1. Загальні відомості про школу

Адреса:

Кількість учнів –

Кількість класів –

Директор:

Заступник директора з навчально-виховної роботи:

Заступник директора з виховної роботи:

2. Загальні відомості про клас

Прізвище, ім'я, по батькові учня	Дата народження	Доручення	Батьки	Домашня адреса

3. Педагогічна характеристика класу

Кількість учнів, з них – хлопчиків, дівчаток.

Рівень успішності класу.

Соціальна характеристика класу: дітей із малозабезпечених, неповних, неблагополучних сімей.

Загальний психологічний клімат класу: взаємини між учнями, наявність мікрогруп, конфліктних дітей, ізольованих, лідерів.

Цінності класу.

Наявність традицій.

Ступінь активності дітей у позаурочних заходах.

4. План виховної роботи класного керівника на 2 тижні.

5. Облік практики

Дні тижня, дата	Розклад уроків	Тема уроку	Прізвище, ініціали вчителя	Підпис учителя
Понеділок				

6. Протоколи уроку (15 уроків, з них - 3 уроки проаналізувати детально)

Протокол уроку

Дата проведення _____
 Прізвище, ім'я,
 по батькові вчителя _____
 Предмет _____
 Тема _____
 Мета (освітня, виховна,
 розвивальна) _____

Етапи уроку	Діяльність вчителя	Діяльність учня	Методи навчання

Схема детального аналізу уроків

Дата проведення _____
 Прізвище, ім'я,
 по батькові вчителя _____
 Предмет _____
 Тема _____
 Мета (освітня, виховна,
 розвивальна) _____

1. Підготовка вчителя до уроку (записи на дошці, обладнання, наочність).
2. Особливості організації початку уроку.
3. Методика перевірки знань, умінь і навичок (контроль за знаннями учнів, форми контролю, види опитування, об'єктивність оцінювання, диференційований підхід).
4. Особливості постановки мети та завдань уроку, мотивація.
5. Вивчення нового матеріалу (методи, види роботи, способи розвитку розумової діяльності учнів) - детальний запис видів діяльності учнів і вчителя на уроці.
6. Закріплення нового матеріалу. Система повторення.
7. Підсумки уроку.
8. Домашнє завдання (рівень складності, обсяг, врахування індивідуальних можливостей учнів, інструктаж).
9. Загальні висновки:
 - позитивні аспекти уроку (міжпредметні зв'язки, прищеплення учням інтересу до предмету, доступність викладу, єдність теорії з практикою,

культура спілкування вчителя з учнями: такт, вміння володіти класом, бажання допомогти учневі);

- негативні аспекти.

Виховний захід (за методикою КТС)

Схема оформлення виховної справи

1. Форма проведення.
2. Тема справи.
3. Мета.
4. Використане обладнання.
5. План підготовки (за КТС).
6. Детальний конспект виховної справи.
7. Самоаналіз.
8. Аналіз виховної справи класним керівником.
9. Використана література.

Аналіз вчителем поведеної студентами виховної справи

Схема аналізу виховної справи класним керівником

1. Мета та завдання змісту виховної справи.
2. Актуальність.
3. Тривалість підготовчого періоду.
4. Відповідність змісту виховної справи формі проведення.
5. Культура проведення виховної справи: чіткість, послідовність запланованих дій, взаємозв'язок із учнями класу.
6. Задоволеність школярів виховною справою.
7. Оцінка класним керівником якості та результатів виховного заходу.

Схема самоаналізу виховної справи

1. Визначення місця виховної справи у системі навчально-виховної роботи класу, доцільність його проведення та обраної форми проведення.
2. Оцінювання ступеня досягнення мети.
3. Характеристика учасників заходу, охоплення їх активною діяльністю під час планування, підготовки та проведення заходу.
4. Оцінювання результативності виховної справи, її пізнавальної та виховної цінності.
5. Оцінювання психологічного стану учнів під час підготовки та проведення справи.
6. Визначення позитивних сторін та недоліків у проведенні справи.

Технологія підготовки виховної справи за методикою КТС:

I етап – попередня робота. Визначаються виховні завдання КТС, яка буде здійснюватися, обмірковуються варіанти роботи, обговорюються учасники справи; розглядаються питання доцільності залучення односторонців, шефів.

II етап – колективне планування. Відбувається колективне уточнення мети діяльності колективу. Формуються мікрогрупи для пошуку ідей, пропозицій щодо змісту майбутньої справи, визначається план проведення творчої справи, обирається рада справи (хто відповідатиме за підготовку й проведення).

III етап – підготовка колективної творчої справи. Керівним органом КТС (радою) уточнюється й конкретизується план її підготовки та проведення; організовується її виконання, здійснюється розстановка її учасників, розподіляються доручення між учасниками справи з урахуванням їхніх взаємин.

IV етап – реалізація КТС. Реалізується розроблений керівним органом колективної справи план роботи. Учні є виконавцями запланованих ролей, які дозволяють їм реалізувати себе, показати відповідні вміння та здібності, сприяють розвиткові особистісних якостей школярів, їх творчому зростанню.

V етап – колективне підведення підсумків. Обговорення результатів проведення справи (Що вдалося? Що сподобалось? Чого навчилися? Якого досвіду набули?)

Які негативні аспекти справи? У чому були прорахунки? Через що так сталося? Що слід врахувати на майбутнє?). Проводиться у формі бесіди, анкети, збору-вогника тощо.

Опис та розв'язання трьох педагогічних ситуацій, учасником яких був студент або ж які спостерігав (у взаєминах учнів, у стосунках «вчитель-учні», «вчитель-батьки», «вчитель-учні-батьки» тощо).

Алгоритм розв'язування педагогічної задачі

1. Аналіз ситуації і визначення суперечностей.
2. Виділення й усвідомлення проблеми.
3. Аналіз вихідних даних: місце ситуації в цілісному процесі педагогічної діяльності, характеристика вихованців (вікові, індивідуальні особливості, поведінка, причина, інтереси, цілі), вихователів (досвід, рівень педагогічної майстерності, спрямованість особистості тренера, ставлення до вихованців).

4. Висування гіпотези (передбачення).

Що робити? Як? Якими засобами?

5. Система методів.

Завдання з педагогіки для проходження психолого-педагогічної практики студентами 2 курсу ЖДУ ім. І Франка (2023-2024 н.р.)

З педагогіки здобувачам бакалаврського рівня вищої освіти 2 курсу пропонуємо виконати такі завдання:

- 5) відвідавши всі уроки з предмету вашого профілю, пропонуємо детально надати аналіз одного уроку, визначивши тип уроку;
- 6) підготуйте, проведіть і опишіть один виховний захід за визначеною схемою;
- 7) зробити аналіз 2-х педагогічних ситуацій, які виникли на уроках або під час виховної роботи вчителя з учнями;
- 8) напишіть соціальний паспорт класу (зразок додається);
- 9) візьміть інтер'ю у вчителя вашого предмету (зразок додається).

Перше завдання:

Охарактеризуйте сутність понять «структура уроку», «тип уроку», дайте опис одного уроку з предмету вашої спеціальності за даною схемою, указавши тип уроку.

Під поняттям «*структура уроку*» розуміють побудову уроку: елементи або етапи будови уроку, їх послідовність, взаємозв'язки між ними.

Характер елементів структури визначається тими завданнями, які постійно слід вирішувати на уроках певного типу, щоб найбільш раціональним шляхом досягти тих чи інших дидактичних завдань. Характер і послідовність цих завдань залежать від логіки і закономірностей того навчального процесу, який реалізується на уроках певного типу. Зрозуміло, що логіка засвоєння знань відрізняється від логіки засвоєння умінь і навичок, а тому й відрізнятиметься структура уроків відповідних типів. У зв'язку з цим кожний тип уроку має власну структуру.

Основними типами уроків, які проводяться в школі, є такі:

- 1) уроки засвоєння нових знань;
- 2) уроки засвоєння навичок і умінь;
- 3) уроки застосування знань, навичок і умінь;
- 4) уроки узагальнення і систематизації знань;
- 5) уроки перевірки, оцінки і корекції знань, навичок і умінь;
- 6) комбіновані (змішані).

Структура уроків різних типів

Урок засвоєння нових знань

8. Перевірка домашнього завдання
9. Актуалізація і корекція опорних знань учнів.
10. Повідомлення теми, мети і завдань уроку.

11. Мотивація учіння школярів.
12. Сприймання і усвідомлення учнями фактичного матеріалу.
13. Осмислення зв'язків і залежностей між елементами виучуваного.
14. Узагальнення і систематизація знань.
15. Підсумки уроку
16. Повідомлення домашнього завдання

Урок формування умінь та навичок

1. Перевірка домашнього завдання
2. Актуалізація і корекція опорних знань, умінь і навичок учнів.
3. Повідомлення теми, мети і завдань уроку.
4. Мотивація учіння школярів.
5. Вивчення нового матеріалу (вступні, мотиваційні і пізнавальні вправи)
6. Самостійне застосування учнями знань в стандартних ситуаціях (тренувальні вправи за зразком, інструкцією, завданням).
7. Творчий перенос знань і навичок у нові ситуації (творчі вправи).
8. Підсумки уроку
9. Повідомлення домашнього завдання

Урок застосування знань, умінь і навичок

1. Перевірка домашнього завдання
2. Актуалізація і корекція опорних знань, умінь і навичок учнів.
3. Повідомлення теми, мети і завдань уроку.
4. Мотивація учіння школярів.
5. Осмислення змісту і послідовності застосування способів виконання дій.
6. Самостійне виконання учнями завдань під контролем і з допомогою учителя.
7. Звіт учнів про роботу і теоретичне обґрунтування одержаних результатів.
8. Сприймання і усвідомлення учнями фактичного матеріалу.
9. Підсумки уроку
10. Повідомлення домашнього завдання

Урок узагальнення і систематизації знань

1. Повідомлення теми, мети і завдань уроку.
2. Мотивація учіння школярів.
3. Відтворення та узагальнення понять і засвоєння відповідної їм системи знань.
4. Узагальнення та систематизація основних теоретичних положень і відповідних ідей науки.
5. Підсумки уроку
6. Повідомлення домашнього завдання

Урок перевірки і корекції знань, умінь і навичок

1. Повідомлення теми, мети і завдань уроку.
2. Мотивація учіння школярів.
3. Перевірка знання учнями фактичного матеріалу й основних понять.
4. Перевірка осмислення учнями знань і ступеня їх узагальнення.
5. Застосування учнями знань в стандартних і змінених умовах
6. Збирання виконаних робіт, їх перевірка, аналіз і оцінка.
7. Підсумки уроку
8. Повідомлення домашнього завдання

Комбінований урок

1. Перевірка домашнього завдання практичного характеру, перевірка раніше засвоєних знань.
2. Повідомлення теми, мети і завдань уроку.
3. Мотивація учіння школярів.
4. Сприймання і усвідомлення учнями нового матеріалу.
5. Осмислення, узагальнення, систематизація знань.
6. Підсумки уроку
7. Повідомлення домашнього завдання

Сьогодні вчитель вільно вибирає структуру уроку. Йому не обов'язково дотримуватися формального поєднання і послідовності етапів уроку. Але при цьому вчитель не може допускати порушення закономірностей пізнавальної діяльності, не враховувати її ефективності. Важливим сучасним положенням є також те, що доцільність тих чи інших типів і структур уроку пропонується оцінювати за кінцевим результатом процесу навчання, а не за структурною досконалістю окремих уроків.

Завдання 2. Опишіть проведення виховного заходу для школярів середніх класів за даною схемою.

Приблизна схема аналізу виховного заходу, проведеного студентом-практикантом

1. Загальні відомості про умови проведення виховного заходу: дата; назва навчального закладу; місце проведення, час проведення; склад учасників заходу, їх кількість; назва заходу та форма його проведення.

2. Актуальність і цілеспрямованість теми виховного заходу, відповідність його інтересам і потребам школярів, загальному рівню їхнього розвитку.

3. Підготовка заходу: підбір матеріалу, своєчасність і систематичність підготовки, забезпечення принципу активності, ініціативи і самостійності вихованців. Творчий підхід студента при розробці сценарію.

4. Проведення заходу:

а) оцінка змісту: відповідність віковим особливостям дітей класу;

б) реалізація вимог принципів виховання;

в) використання методів та форм виховання: актуальність та оптимальність підбору;

г) забезпечення організаційної чіткості, емоційності, активізації учнів;

д) зосередженість на поведінці дітей: активізація дитячої уваги, стимулювання інтересу;

е) які були труднощі і перешкоди, як вони долалися.

5. Загальний висновок щодо доцільності виховного заходу. Наскільки реалізована виховна мета.

6. Урахування вікових і індивідуальних особливостей учнів.

7. Цінність виховного заходу, його вплив на окремих учнів і на колектив в цілому.

8. Які моральні, інтелектуальні і естетичні переконання пробуджувались у школярів цим виховним заходом? Яка його інформаційна цінність?

9. Як може вплинути цей виховний захід на колектив у цілому (сприяє його згуртуванню, викликає підтримку учасників тощо).

10. Загальна оцінка виховної і пізнавальної цінності виховного заходу.

Приклад проведення виховного заходу на патріотичну тематику

Квест на тему «З Україною у серці»

Мета заходу: формувати ключові компетентності:

*уміння вчитися – викликати інтерес до навчання, формувати почуття відповідальності за виконуване завдання, готовність самостійно працювати, мати власну думку, обґрунтовувати її, навички самоконтролю та самооцінки;

*соціальна – вчити налагоджувати взаємодію з іншими дітьми, працювати за правилами у команді, ціннісно ставитися до довкілля та своєї особистості;

*громадянська – розвивати критичне мислення, навички приймати правильне рішення, виявляти громадянську позицію у ставленні до людей та самого себе;

*загальнокультурна – вчити толерантності, мовленнєвій культурі;

*інформаційно-комунікативна – вдосконалювати вміння добувати, осмислювати, аналізувати та використовувати інформацію з різних джерел, здійснювати комунікацію у групі та колективі; формувати предметні компетентності:

*патріотична - поглибити знання дітей про Україну, вчити правильно висловлюватись, аналізувати, узагальнювати, робити висновки;

*розвивальна -розвивати творчі задатки школярів, мовлення, мислення, увагу, спостережливість,бажання стати гордістю своєї Батьківщини;

*виховна -виховувати патріотичні почуття, любов до рідного краю.

Обладнання: портрет Т. Шевченка, дитячі малюнки, вишитий рушник, гілочка калини, колоски, віночок, пазли, карта України, бабусина скринька, дерево знань, аудіозапис пісні «Діти України» Світлани Весни, маршрутний лист, нагороди (медалі «За кмітливість», «За творчість», «За непередбачуваність», «За краще мовлення», «За дружбу і згуртованість», українські смаколики).

Хід проведення заходу

I.Організація класу

1.Гра «Клубочок компліментів»

-Швидко літо промайнуло, перейшли ми в 5 клас,

Зараз кожен промовляє, хто і як змінився в нас.

(Діти говорять один одному гарні компліменти).

-Як же хлопці підросли! А дівчатка розцвіли!

Всі засмагли та здорові! До роботи вже готові?

2.Привітання вчителя:

Є багато країн на землі, в них – озера, річки і долини.

Є країни великі й малі, та найкраща завжди Батьківщина.

Звучить пісня «Діти України» Світлани Весни

-Дорогі діти, вітаю вас з початком нового навчального року! Бажаю міцного здоров'я, успіхів у навчанні, справжніх друзів і високих досягнень!

II.Актуалізація опорних знань учнів

1. «Мозкова атака»

-Як відпочили? Чим віддячите за чудовий літній відпочинок батькам та Батьківщині?

(Міцними знаннями, старанною працею, бажанням добре вчитися, успіхами та гідними вчинками).

-А ще... чудовими мріями! От скажіть, про що ви зараз мрієте?

-А я найбільше мрію про мир на Україні! Люблю її до нестями, нашу рідну Україну. Тому і почала сьогодні розмову про Батьківщину.

-Що таке Батьківщина?

-Що означає любити Батьківщину?

(Радіти її успіхам, дбати про неї, намагатися примножити її славу та добробут своєю працею).

-А ще любити означає знати. Чи добре ви знаєте нашу Україну?

-А хочете ще більше знати? Тоді я вас запрошую на квест.

III. Колективне визначення теми і мети

-Квест, як відомо, - це командна гра-пригода. Що очікуєте від такої гри?

-Якими будете сьогодні виховній годині?

(К – кмітливими,

В – веселими,

Е – енергійними,

С – старанними,

Т – творчими).

-Тему нашої години вам допоможе відгадати загадка.

*На землі великій є одна країна, гарна, неповторна, красна, як калина.

І живуть тут люди добрі, працьовиті, і скажу, до речі, ще й талановиті.

Землю засівають і пісні співають, на бандурі грають і вірші складають

Про ліси і гори, і про синє море, про людей і квіти.

То скажіть же, діти, що це за країна? Славна незалежна наша... (Україна).

-Я підготувала вам сюрприз, але він дивним чином зник. Хочете відшукати його? Тоді за роботу!

IV. Сприймання та осмислення виховного матеріалу

1. Ознайомлення з правилами квесту

*Квест – це командна гра. Усі повинні сприяти досягненню спільної мети під час виконання завдань.

*Для квесту відводиться певний час (35 хвилин).

*Капітан відповідає за роботу команди.

*Правило піднятої руки (якщо хтось підняв руку, то всі повинні припинити розмови і уважно послухати).

*Під час гри потрібно поважати усіх членів команди.

*Завдання легко можна пройти за допомогою кмітливості та спостережливості.

2. Вручення маршрутного листа

-Щоб маршрутний лист прочитати, треба анаграми знати.

Пункт1.Робю докзнахі (Бюро знахідок)

Пункт2.Лябі тикар (Біля карти)

Пункт3.Басибуна ньскрика (Бабусина скринька)

Пункт4.Воредє ньзна (Дерево знань)

Пункт5. Ривіктонє «Ми - паторіті» (Вікторина «Ми – патріоти»)

Пункт6.Космакили (Смаколики)

Пункт7.Шан дас рихдоб правс (Наш сад добрих справ)

3. Виконання завдань

Підказка 1. Говорить доріжка – два вишитих кінця: «Умий своє личко, щоб грязюка зійшла, щоб мене не забруднити, треба вчасно лице мити».

Відгадавши цю загадку, ви дізнаєтесь, де знаходиться перший пункт. (Рушник).

*Пункт 1. Бюро знахідок

(На рушнику лежать різні предмети: колосок, гілка калини, прапорець, портрет Т. Г. Шевченка, дитячі малюнки «Козаки», «Тризуб»).

Завдання: Розповісти, яким чином той чи інший предмет пов'язаний з Україною.

Підказка 2. Другий пункт біля відгадки цієї загадки:

Зменшили розміри у багато разів, на папір нанесли. Так я і народилася, тепер всім згодилася. (Карта).

Пункт 2. Біля карти

Завдання: Знайти і показати на карті Дніпро, Київ, Миколаїв, Карпати, Чорне море, Азовське море, Донецьк, Львів, Черкаси. Що відомо про ці місця?

Підказка 3. Третій пункт на відгадці цієї загадки:

Поле скляне, а межі дерев'яні, або пластикові. (Вікно).

Пункт 3. Бабусина скринька

Завдання: Швидко одягнути все те, що знаходиться у скриньці і представити Україну на Міжнародному конкурсі «Рідний край, де ми живемо».

(У скриньці лежать вишиванки, шаровари, віночки, рушник, хліб-сіль, малюнок трембіти, сопілка).

Підказка 4. Хто на зиму роздягається, а на літо одягається? Шукайте наступне завдання на відгадці. (Дерево).

Пункт 4. Дерево знань

Завдання: Прочитати прислів'я, які записані на листочках дерева і пояснити їх.

*Людина без Вітчизни, як соловей без пісні.

*У ріднім краю, як у раю.

*У чужій сторонці не так світить і сонце.

*Всюди на світі добре, а вдома найкраще.

*Наша слава – Українська держава.

*Нема на світі другої України, немає другого Дніпра.

*Там земля мила, де мати народила.

Підказка 5. Як називається робоче місце учня у класі? На останньому з таких місць шукайте завдання!

Пункт 5. Вікторина «Ми – патріоти!»

Завдання: відповісти на питання, які написані на пазлах (пазли-карта), скласти карту України біля дошки.

*Назвіть державні символи України (Герб, Гімн, Прапор України).

*Назвіть рослини-символи України (верба і калина).

*Назвіть імена славетних українців (Тарас Шевченко, Леся Українка, Іван Франко, Леонід Каденюк, Катерина Білокур, Андрій Шевченко, Віталій та Володимир Кличко, Богдан Хмельницький).

*Назвіть обереги українського народу (віночок, рушник).

*Назвіть частину світу, у якій знаходиться наша Батьківщина (Європа).

*Збірка віршів Тараса Шевченка («Кобзар»).

Підказка 6. Наступне завдання у предметі, з яким ходять збирати гриби. А знайдете ви його у класі. (Кошик).

Завдання: прочитати слова-анagramи, пояснити, що об'єднує усі ці слова.

(Ваникре, лоса, щбор, лубціго, пушпамки, нисирки. Вареники, сало, борщ, голубці, пампушки, сирники – українські страви).

Підказка 7. Останній пункт біля предмета, на якому пишуть крейдою.

Пункт 7. Наш сад добрих справ

Завдання: Ми всі хочемо бачити Україну сильною, багатою, славетною і квітучою. Нехай вона зараз на ваших очах розквітне від нашої безмежної любові до неї! Хай кожен із вас «посадить» символічну квітку біля карти України. Нехай ваші добрі майбутні справи возвеличать нашу сонячну Батьківщину!

Звучить пісня Тіни Кароль «Україна – це я». Учні прикріплюють на дошці квітки, супроводжуючи побажанням рідній Вітчизні (добра, миру, безпеки, процвітання тощо) і висловлюванням про свої вчинки (посадимо сад, будемо гарно навчатись, створимо не один цікавий проект і т. д.)).

Підказка 8. Те, що шукали, у шафі біля ваших улюблених іграшок. Незнайко вам підкаже.

(Діти знаходять енциклопедію «Україна», медалі за гарну роботу, ручки, блокноти).

V. Підсумок виховної години. Рефлексія

-Чи сподобався вам наш квест? Чим саме?

-Чим корисний наш урок?

-Дайте поради собі, товаришам.

-Кому і за що вручимо ці медалі?

-Про яку Україну ви мрієте?

-Що можете зробити для цього уже зараз?

-Хочете ще більше знати про рідну державу?

***На світі багато чудових країн, та нам наймиліша країна,
Де ми народились, живемо, вчимось, найкраща з усіх Україна!***

Приклад інтерв'ю з вчителем-предметником**«Музика, що надихає: один день із життя музичного педагога»**

Ексклюзивне інтерв'ю з молодим учителем музики Дмитром Каташинським, який допомагає маленьким вихованцям доторкнутися до світу прекрасних звуків.

Музика – це незвичайна сила, яка здатна пробудити у нас різні почуття і сприяти гармонійному розвитку людини. Дослідники з університету Вісконсена виявили, що кожна дитина ще з народження має тонкий музичний слух і добре почуття ритму. Проте ці здібності можуть згаснути упродовж кількох років якщо їх не розвивати.

Нещодавно «Всеосвіта» завітала до дитячого клубу «Тото», де ми познайомилась із музичним керівником Дмитром Каташинським і керівниками закладу – Юлією Лисенко та Валерією Погорецькою. Коли ми вирушили у подорож, то ніяк не очікували, що станемо свідками захопливого уроку музики й заодно прихильниками амбітного вчителя, який викладається на усі 200%. Завдяки пану Дмитру, я зрозуміла, що саме таких занять з музики мені не вистачало в дитинстві, та й узагалі, його харизмі й ентузіазму може позаздрити будь-хто. Пан Дмитро та пані Юлія зустріли нас дуже тепло й привітно, неначе ми вже тут були. Лише переступивши поріг дитячого клубу впадає в око яскравий інтер'єр, оформлений згідно з усіма рекомендаціями НУШ: кольорові шафи з наклеєними іменами дітей, сучасні та функціональні меблі, м'які килими, акваріум із красивими рибками, лепбуки, розвивальні ігри. Практично усі стіни завішені творчими роботами дітей: малюнками, оригамі, плакатами тощо.

Клавес – ударний дерев'яний музичний інструмент з невизначеною висотою звуку з родини ідіофонів латиноамериканського походження. Являє собою дві круглі палички товщиною 1-2,5 см і довжиною 15-20 см. виготовлених з палісандра чи іншої дуже міцної породи дерева.

Вправи щоразу змінюються: діти бігають навколо вчителя, показують рухи тварин, потім сидять на килимі й грають на інструментах, імітують звуки дощу, вітру чи листочків.

Пан Дмитро пояснює, що в основі кожного музичного заняття – постійний рух і зміна виду діяльності з одного на інший. Молодому вчителю імпонують інноваційні підходи, але найбільше – доробок видатного німецького педагога Карла Орфа.

Дмитре, розкажіть детальніше про музичні заняття: як вони впливають на ваших вихованців?

Музика оточує мене все життя, бо я навчався у музичній школі. Я – учитель гітари. І взагалі я повинен працювати в культурі, але так повернуло життя, що почав працювати у дитячому садку і в школі. У закладах освіти мені дуже не подобалось, що учитель сидить за музичним інструментом і каже учням «Сядьте ось так чи зробіть такий рух» і, водночас, не є активним учасником навчального процесу ні він, ні його учні – і взагалі стандартний підхід до навчання – це пережиток минулого. Тому для своїх занять я вирішив додати щось нове й цікаве. Я довго спостерігав за досвідом колег, дещо

підглядів в інтернеті, щось удосконалював і придумував сам. Мені настільки сподобався цей процес, що я захотів проваджувати нестандартні методики в освітній процес.

До прикладу, вправа «Шумова казка» зацікавлює тим, що діти не лише знають на якому інструменті гратимуть, а переносяться в інструментальну казку – де музичні інструменти є елементом розповіді, де маракас може бути вітерцем, клавіси – звук стукоту дятлика по дереву, металофон – чарівні крапельки дощу тощо. Усі заняття будує так, щоб дітки не втомлювались, щоб була рухова активність. Тепер мої вихованці знають, як інструменти виглядають, на слух визначають їхнє звучання. Після моїх занять діти приходять додому і розповідають, що вони були не просто на занятті з музики, а на занятті, на якому дізнались щось цікаве. Як ви помітили, у нас існує так званий ритуал: усі дітки заходять на заняття маршируючи. Далі починається музичне привітання.

Опісля починається вправа «Музичне ехо». Дану вправу підгледів в інтернеті, і вона мені так сподобалась, що я вирішив негайно включити в свої заняття. Дану вправу використовую після маршу й бігу, коли малеча побігала, вона не може одразу заспівати, тому ця вправа для відновлення дихання, щоб вони відпочили і в спокійному стані почали співати.

Ініціативний вчитель показав «Всеосвіті» програму, яка допомагає йому на музичних заняттях.

Дмитре, коли ви почали удосконалювати музичні заняття, з чого почали?

Я не відразу прийшов до цього. Одного разу я просто зрозумів, що звичайні уроки з музики вже не ефективні. Діти не є учасниками процесу – я окремо за музичним інструментом, і вони окремо. Тоді я загорівся бажанням щось змінити в освіті. Стараюся робити так, щоб мої заняття були завжди різні, це тому, що я постійно їх удосконалюю, водночас, дотримуюсь своєї методики. Нині я вважаю, що гра на музичному інструменті має бути на занятті з музичного виховання, але не так як декілька десятиліть тому, бо час міняється так само як і підходи, і методи у навчанні. Буває так, що людина добре грає на музичному інструменті, але дітям це не цікаво й взагалі нудно. Але як їх зацікавити? Звичайно ж активністю, іграми, сценками. Саме тоді вони починають навчатися. Основне в заняттях – це систематичність, але повторювати одну ту саму пісеньку 1000 разів не потрібно, бо дітям це буде вже не цікаво.

Дмитро: також я використовую ІКТ-технології на своєму занятті, як і свої, так і надбання колег. Декілька років тому створив програмно педагогічний засіб «На допомогу музичному керівнику» – це програмний засіб для вчителів, музичних керівників, створена на основі найкращих зразків сучасних пісень та ігор, ідея не нова, звісно ж, її використовують педагоги на інших уроках, але я не бачив, щоб щось подібне було у дитячих садочках. Саме тоді я вирішив адаптувати ІКТ-технології для дитячого клубу. Програма, яку ви зараз бачите, називається «**На допомогу музичному керівнику 2.0**». Спочатку вона була дуже простою і не ефективною, але я почав її удосконалювати. У меню знаходяться папки, в яких зібрані пісні та відео.

До прикладу, також цікава програма, «Відео-сольфеджіо» від Наталі Антоник. Спочатку звучать ноти, потім діти дізнаються про інструменти, далі починають повторювати слова. Нашим вихованцям це особливо подобається. Ба більше, є цікаві музичні ігри – сумна мелодія означає, що йде ведмедик, весела – стрибає кролик, і діти це все повторюють. Моя авторська гра називається «**Зоопарк**». Слова озвучувала колега, мелодію підбирав сам. Таких ігор декілька, як в аудіо так і у відео форматі.

Дмитре, розкажіть, будь ласка, за музичні інструменти, які ви використовуєте на заняттях.

Ось це клавеси – дерев'яні палички, які мають дзвінке звучання. Я не уявляв, що це таке і як їх використовують, поки не спробував і не зрозумів, що дітям це подобається. Цей інструмент допомагає розвивати моторику, уяву, ритм, піднімає настрій.

Наступний інструмент – круговий ксилофон. Ми часто уявляємо, як дітки мішають кашку, вони водять паличками по годинниковій стрілці. Цей незвичайний молоточок називається клапшер, використовується, передусім, у методиці Монтессорі. Ще у нас є барабанчики, свищики тощо. Мені б хотілось мати ще більше інструментів, таких як дзвіночки чи ханг (*перкусійний інструмент, що складається з двох з'єднаних металевих напівсфер*).

Таке розмаїття музичних інструментів приємно вражає і наштовхує на думку, що вихованці дитячого клубу «Тото» виростуть, ймовірно, професіоналами музичної справи, і все це завдяки невтомній праці пана Дмитра. Поки вчитель продовжує проводити заняття, пані Юлія проводить нам невелику екскурсію і розповідає про творчі розробки дітей, що вони означають, як створювалися, як інші дидактичні матеріали допомагають у навчанні дітей.

Ми зупиняємось перед цікавою розробкою – **Advent-календар**.

Юлія: Спочатку цю розробку придумали для Нового року, щоб дітям було приємніше очікувати настання свята. Є у нас місяць грудень, для кожного дня місяця є конверт із відповідним числом, в кожному конверті – завдання, які

діти виконують щодня. Ми вирішили, що так можна робити кожний місяць і придумувати різні завдання, до прикладу, сьогодні діти стежать за порядком своєї зони. Завдання можуть бути будь-якими: вивчимо вірш, або пограємо у якусь гру, визначимо головного помічника вихователя на один день тощо. Дітям подобаються ці завдання, адже вони часто запитують: «А що ми сьогодні робитимемо?» Ми намагаємось використовувати усі зони, задіяти простір максимально ефективно. Навіть на стелі висять творчі роботи дітей. У такий спосіб ми хочемо дітям продемонструвати, що простір – це не лише столи й стіни.

У нас є велика команда, яка допомагає всі ідеї втілювати у життя. Ми підтримуємо свою команду на 100%. Вважаємо, що особистий розвиток педагогів – найважливіше завдання для керівників.

У нашому клубі ми використовуємо різні сучасні методики розвитку дітей. Знову і знову шукаємо креативні ідеї – ми отримуємо задоволення від нових знань. Коли ми з колегами щось вигадуємо і діти позитивно на це реагують – для нас це найкраща нагорода за старання.

Пане Дмитре й пані Юліє, назвіть кілька практичних порад для ваших колег – що потрібно зробити, щоб навчання було цікавим?

Дмитро: Вчитель має завжди самовдосконалюватись і пробувати щось нове. Людина має розвиватися у різних сферах, цікавитись технологіями, тобто йти в ногу з часом.

Юлія: Вчитель має бути зацікавленим у своїй справі. Якщо говорити про нас, як керівників, то можна сказати, що ми віримо у те, що професія педагога – це не завжди про освіту. Ця професія – це поклик. Коли ми бачимо, що людина ніколи не стоїть на одному місці, а рухається лише уперед – це педагог з майбутнім.